

Taxa postală
plătite în num.
No. 224.713-929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj-Ko-
lozsvár, Stra-
da Barón L. Pop (v. Brassai-u.) 10.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 1, negyedévre 3,
félévre 6, egészévre 10 dollár. Hir-
detések díjazás szerint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és Bánsági
újságosság egyetlen napilapja. Cik-
keink utánnomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg-

Bérmentetlen
leveleket nem
fogadunk el.

Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő dr. Márton
Ernő. Felelős szerkesztő Jámber
F. Bukaresti szerkesztő: Hátszogl
Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31.

Ara 5 lej

Kedd, 1933 márc. 14.

3693. FV
ADAR 16.

XVI. FV
61 SZÁM.

A szakértelem

Most nem arról a szakértelemről beszélünk, amelyet a Iorga-kormányal kapcsolatban emlegettünk éppen elégszer. Nem mondva csinált szakértelemről beszélünk tehát, hanem hivatalos és országsszerte elismert szakértelemről.

Auboin pénzügyi szakértő szakértelméről.

Mert olvassuk, hogy Auboin megtalálta a gazdasági krízisből kivezető utat.

Azt mondja, hogy helyre kell állítani a hitelt és egyszerűen megoldanánk a krízist.

Érdekes.

Hogy ugy mondjuk: jó ötlet.

Hogy milyen egyszerű az egész.

A hitelt helyreállítani...

Olyan, mint a Kolumbusz tojása.

Csak azt nem értjük, miért kellett ennek az országnak egy ilyen költséges szakértő?

Hogy ezt kitalálja?

Szembekötődési és konverzió

Az embernek önkéntelenül az az érzése, hogy mennyivel súlyosabb és komolyabb egy kérdés, annál felületesebben nyúlnak hozzá sorsuak irányítói.

Itt van a tartozások komplex, bonyolult és rendkívül kényes problémája.

Másfél évvel ezelőtt hozzáfogtak a mezőgazdasági tartozások „konverziójához” anélkül, hogy tudták volna, milyen ószszegre rugnak ezek a tartozások. Anélkül, hogy gondoskodtak volna megfelelő pénzforrásokról, amelyekkel le lehetett volna bouyolítani a konverziós műveletét.

Az eredmény: ma már a redukált adósság fizetéséről sem akar hallani a paraszt. Tízezek, sőt százezek pedig teljesen érdemtelenül élvezik a törvény előnyeit.

Már akkor megkérdeztük: szabad megfélelő statisztika nélkül törvényt hozni egy ilyen, az ország gazdasági és pénzügyi életére annyira kiható kérdésben?

Megismételjük a kérdést.

Sorra került a városi tartozások problémája is. Ezeket is „konvertálják”. A vonatkozó törvényjavaslatot még sem terjesztették jóformán a parlament elé. De április 1-ig meg kell szavazni.

Anélkül, hogy a kormányának és parlamentnek a leghalványabb fogalma is volna arról, mennyire rugnak a városi tartozások, amelyeknek védelmére kel az állam. Anélkül, hogy tisztázta volna, mely kategóriák érdemlik meg ezt a védelmet...

Ez az eljárás szembekötődésnek jó. De komoly törvényhozási műveletnek aligha lehetne nevezni.

Midas király végzete

Az, ami ma Amerikában történik, feltehetőleg figyelemreméltó. A plutokrácia, az aranyimádó, a gangszterek és a korrupció szentségének klasszikus hazájában nemcsak földrajzi értelemben mozdult meg a föld, hanem gazdasági értelemben is.

A szent, a megingathatatlan, az egyetlen, a fétisztikus Dollár alatt is megingott a talaj s a csuszamlás következtében bankok ezrei csukták be kapukat és további százezek kerültek ki az uccára.

A pánik óriási Amerikában és ezuttal a jóléti életképpen — nemcsak a naiv és korlátolt polgár, illetőleg kicember van megrémülve, hanem a Wall Street, a dollármilliárdok bűnbán fogant negyede is.

Meg kell adni, hogy ebben a vértelen gazdasági forradalomban, helyesebben földindulásban — mely egyben dokumentálisan mutatja az elkerülhetetlen utat a gazdasági újításteremtés felé — Roosevelt és az egész parlament egész emberként állják meg a helyüket.

Európában! a gondolkodó ördögök e

A szociáldemokraták, a nácik és a nagynémetek közös fronton veszik fel a harcot az osztrák kormány ellen

Straffner képviselő, a nemzeti tanács lemondott alelnöke büntető-feljelentést tesz mindenki ellen, aki meg akarja akadályozni az összehívott törvényhozás ülést

Bécs, március 13. Straffner képviselő, a nemzeti tanács lemondott nagynémet-párti alelnöke kijelentette, hogy mindenki ellen, aki a törvényhozás március 15-re összehívott ülést meg akarja akadályozni, büntető feljelentést tesz.

Ezzel kapcsolatban jelentik, hogy a szociáldemokrata párt kitart az elkobzott szabadságjogokért meginduló harc mellett. A vezetők figyelmeztetik a tömegeket, hogy senki se engedjen a kihívásoknak, hanem várja be nyugodtan, amíg felülről kiadják a harcba a jelszót.

Egyidejűleg a nemzeti szocialisták vezetősége ülést tartott, amelyen elhatározták az éles harcot Dollfuss kormányának megbuktatására és a hatalom megszerzésére.

A kormányzópartok és az ellenzék között tegnap egész nap folyamán tárgyalások voltak, de ezek nem vezettek elégséges eredményre. A kormány álláspontja a nemzeti tanács összehívásával szemben változatlanul elutasító.

Anglia közép- és kelet európai kérdések miatt nem hajlandó háborút viselni

Genfben igen komoly a helyzet. Angliában nem tartanak attól, hogy egy lengyel-német konfliktus felborítja a békét

London, március 13. A Sudnay Times szerint a genfi helyzet komoly. Ennek ellenére Németország békebonító szándékait Angliában nem fogadják el valószínűségnek. A lap annak a meggyőződésnek ad kifejezést, hogy Középeurópáról el kell venni a békediktátumok terheit s akkor lehetségesé válik megnyugtató atmoszféra kialakítása. A lap hangsztatja, hogy Anglia közép- és kelet európai kérdések miatt nem hajlandó háborút viselni, mert kötelezettsége csak arra terjed, hogy a Rajna felől jövő támadás ellen támogassa szövetségeseit. Londonban — Párizsal ellentétben — nem tartanak attól, hogy a lengyel-német konfliktus felboríthatná az európai békét.

Egyidejű jelentés szerint Genfben Macdonald hosszabb tárgyalást folytatott Aloisi olasz fődelegátussal, aki az emecserre után felkereste Nadolny német fődelegátust. Ugy hirdlik, hogy Macdonald új tervezetet készített a leszerelelt tanácskozások továbbfolytatásának biztosítására s Aloisi ezeket a javaslatokat ismertette a német fődelegátussal.

klasszikus hazájában, hasonló körülmények között minden bizonnyal még a tanácskozásoknál tartanak, még filozófálnak a cselekvés mikéntjét illetőleg: Amerikában azonban nem tétováznak, Amerikában cselekszenek.

Még pedig oly módon, mely minden, a közönség és nem az egyes haszonélvezők érdekeit szem előtt tartó ember előtt a legnagyobb mértékben szimpatikus.

Roosevelt valóban radikális intézkedéseket tett a bank- és pénzügyi pánik valódi okainak paralizálására.

Ott ragadta meg üstökénél fogva a bajokat, ahol azok mindig és mindenütt lappanganak: az Arany urainál, a plutokrácia éjszótét lelkü lovagjainál.

Amerikában ma alaposan belenyúlnak a magántulajdonba, hatóságilag nyitják fel a safeket s aki a tulajdonában levő aranyat kicsempészi, helyesebben nem szolgáltatja be a Federal Reserve Bankhoz az tízevi fegyházbüntetéssel és tízezer dollár pénzbüntetéssel kacerkodik.

Drákói intézkedés, de egyben olyan szigorúság, melynek végre még értelme is van, mert a közönség érdekében való.

Es ami fő: van is foganatja.

Percenként nő az amerikai jegybankok aranykészlete és percenként száll vissza az élet halovány pirja a már halottnak tetsző amerikai élet arculatára.

Az orvososság kitűnőnek látszik: Európa és főleg Románia is tanulhatna a receptből.

Az orvososság azonban mégsem tudott általános elismerést aratni.

A newyorki Wall Street, a milliárdos plutokraták negyede élesen opponál a radikális intézkedések ellen.

Es ez érthető is.

A Wall Street és minden Wall Streetek csak akkor érezhetik jól magukat, ha a receptek az ő egészségüket szolgálják.

Csakis az övéket, annál is inkább, mert egészségük mindenki más betegségén épül s amikor milliók vannak a gyógyulás útján — ott és akkor nekik reszketniük kell a megbetegedéstől.

Amerika a teljes csőd szélén állott s Roosevelt erős karja megálljt intett ennek a csődnek. Torkánál ragadta meg az aranyat és a sárga örület hordozóit kényszerzubonyba bujtatta.

De a Wall Street nem akarja odaadni az aranyát.

Inkább pusztuljon minden, de ő továbbra is „szabadon” akar rendelkezni egyetlen szentségével.

A Wall Street urai állam akarnak lenni az államban, helyesebben most is azt akarják, hogy ők maguk jelentik az államot.

Míg csak el nem éri őket a legendabeli Midas király végzete.

Aki szörös szívósége miatt az istenek azzal az áttokkal sujtottak hogy minden, amihez ért — arannyá változott.

Az étel, az ital, a virág és a nő.

A világ már régen megszabadult az Arany fétisétől — Amerika példája is ezt bizonyítja — amikor ezek az urak még mindig erotikus táncokat fognak lejteni az Aranyborjú körül.

Am Midas király végzete el fogja érni őket is.

Az aranyért és az arany miatt fognak elesni a végzet bárdja alatt.

VILÁG TÜKRE

„A harmadik birodalom” hangulata

Berlin, 1933 március

Németország ma két hangulat között tebeg. A munkások és zsidók, valamint a komoly liberális polgárság megdöbbenve és aggodalommal néz a jövőbe, míg a barnaingesek diadalordítása és örömmámor nem ismer határt. Hogy a munkások hogyan reagálnak és készülődnek a vést elhárítani a fejük felől, nem nagyon lehet tudni. Sajtójuk teljesen néma, pártszervezeteik szétulva, vezetők a börtönök mélyén sanyıldódnak. Kétségtelesen kell hozzá, míg összeszedik magukat. Közben a nácik egy pillanatig nem alusznak. A megkezdett „takarítást” tovább folytatják. Százával dobják ki a közhivatalokból a nekik nem tetsző elemeket. Nap-nap után a legképtelenebb provokációkat hajtják végre. A házkutatások most is állandóak. Munkásvagonokat, egyesületi házakat szállanak meg. Könyvkereskedéseket fosztanak ki s az uccán elégetik a könyveket. Mindent, ami nem náci, vagy acélsisak hazaárlónak minősítenek s a legkisebb büntetés a kés szurás vagy a revolvergolyó, amit meg gondolás nélkül küldenek a nekik nem tetsző halandókba.

Amit Németország a legutolsó években már nem ismert, a testi fenyeítés s a különböző szadista kínzások, újra életbe léptek. A rendőrség cselekvőképessége a minimumra van szorítva. Helyükbe a nácik „Hilfspolizei” lépett, akik az eszközökben nem válogatósak. A szokványos „szó kés közben lelőttük” jelentések mindennapiak. A birodalom területén eddig több mint 30.000 náciit helyeztek el a Hilfspolizeiba. Így könnyen megmagyarázható az a ma keltezett hivatalos jelentés, amely a munkanélküliség számának 45 ezer fővel való csökkenését kürtöli világgá.

A nácik a diadalittasság legmagasabb fokán valóssággal emberre mennek. Berlinben például a Hilfspolizei emberei, más dolog híjján, vagy az uccán inzultálják az embereket, vagy beülnek a földalatti, földfeletti villamosokba s ott válogatnak maguknak áldozatokat. Ha valaki nem viseli a horogkeresztes jelvényt az módfelett gyanús s leszólításuk, melesztálásuk, elhurcolásuk és megkínzásuk minden percnél és óránál a műve. Ezzel kapcsolatban nagyon gyakran előfordul, hogy idegeneket, amerikaiakat, angolokat, újságírókat vagy átutazókat támadnak meg, akik az ő jelvényüket nem viselik.

A napokban négy ilyen eset került nyilvánosságra. Mire a hivatalos nyilatkozat otromba módon azzal akarta tisztára mosni magát, hogy a támadók náci egyenruhába öltözött ellenséges elemek lehettek, értsd alattuk zsidókat. A Daily Herald nevű nagy angol lap már napokkal ezelőtt közölte, hogy a nácik pogromokra készülnek.

Essenben egy a nagy áruházaknak, mint számtalan kisebb üzletnek be kellett zárnia, mert a nácik megrohamozták azokat. Ugyanez az eset ismétlődött Bottropban és Ruhr-Mülheimben is, ahol a nácik minden zsidó üzletet részint lecsuktak, részint kifosztottak s a tulajdonosaikat gumibotokkal és revolverlövésekkel kergették az uccára. A rendőrség teljesen tehetetlen. Minden rendőr az állását félti. Leadtak egy hivatalos nyilatkozatot, hogy a nép elementáris tüntetéseit megakadályozni nem lehetett. Tény azonban, hogy ezen városok üzletei nem nyithatnak ki, mert a nácik erős csapatokkal zárják körül az üzletajtókat és oda sem tulajdonos, sem vevő többé be nem teheti a lábát.

Nem leszünk meglepődve, ha egy hét leforgása alatt a birodalom minden részéről hasonló jelenségeket fogunk hallani. De nem is csoda. Hitler a választások előtt személyesen kerestett fel minden jelentősebb zugot. Hallatlan agitációt fejtett ki. Irizatosan felkorbácsolta a fantáziákat, vértelen forradalomról és

a német nemzet megújulásáról beszélt. A színészi és populáris fogások ezreivel élt. Meg akarta mutatni, hogy a többséghez szükséges 4 millió szavazatát felhajtja magának. Ahol szép szóval nem ment a dolog, ott rohamlegényei valóságos hajszolták az embereket az urnákhoz. Különösen vidéken képzelget felülmúló módon dühöngtek a náciostagok. Természetesen büntetlenül, hiszen a belügy-miniszter Frick és Göring saját személyükben garantálják, minden nemzeti szempontból hasznos cselekedet büntetlenségét. Nagyon természetes, hogy az akciók, mint a lavina, tovább folynak. Joos, a centrumpárt kölni képviselője, táviratban tiltakozik Göringnél azon terroraktusok ellen, amit a náciok ott véghezvisznek s többek között az ellen is, hogy a horogkeresztes lobogókat erőszakkal vonják fel az összes középületekre, s a köztársasági lobogókat elégetik.

Joos megemlíti táviratában, hogy a lakosság egy igen nagy része ezen terroraktusokat nem nézi jó szemmel. Mire Göring ugyancsak táviratban az elvakult önteltségnek pregnans jeleként azt válaszolja, hogy Joos s a hozzá hasonlóak úgy látszik elfelejtették megnézni a március 5-i választások számarányát. Mert ha megnézték volna, akkor rájönnének, hogy amit a náciok ma minden cselekedetükben tesznek, azt a „nép” tulnyomó többségének beleegyezésével, sőt akaratából teszik s a többi „töredékpártok”, köztük a centrumnak, a tiltakozása nagyon is illuzórius s kár a sürgönydíjért és a választék, amivel Göringnek csak az idejét akarják elrabolni.

El lehet képzelné a liberális polgárság s a többi „töredékpártok” elkeseredését, amely ebben a pillanatban teljes erővel egyelőre Hindenburg ellen irányul s más eszközök híján elkeseredett vicekben tombolja ki magát, amik ma már közszájon forognak. Az egyik vice azt mondja, hogy Hindenburg palotája erkélyéről nézi végig a választások előestéjén berendezett acélsisakosoknak a tiszteletére rendezett felvonulását. Már hosszú ideje nézegeti őket, mikor egyszerre a háta mögött álló államtitkárhoz fordul és megkérdezi: „Mondja kérem, hol is fogtuk el ezt a tömérdek muszkát?”

Egy másik alkalommal Papen irat az elnökkel egy nagyon kemény sürgönyreleletet alá. Az elnök szó nélkül aláírja. Mikor Papen elhagyja az elnöki szobát, Hindenburg újra államtitkárához fordul és megkérdezi: „Mondja kérem, ki is volt ez az ur?” Az államtitkár megmondja, hogy Papen volt. Mire Hindenburg megjegyzi: „Igen, igen, nagyon ismerős volt nekem.”

Egyébként a francia és angol diplomácia egyre növekvő aggodalommal kíséri figyelmével a Hitlerkormány működését. S nincs messze az idő, amikor ezen hatalmaknak nyomós okuk lesz eddigi rezerváltságukból az aktív beavatkozás terére lépni.

Pap Gábor

Szederkényi Anna: Felszabadultak. A kitűnő író a ma asszonyának és vergődő korunknak legizibb problémáit tárgyalja regényében. Ára csak 32 lej. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

Az Uj Kelet könyvjegyzéke

Körmendi: Ind. 715	52 L
Szederkényi Anna: Felszabadultak	32 L
Emil Ludwig: Mussolini	57 L
M. Miklós cár bizalmas levele: Szerelmem és tragédiám	56 L
Heitai: Életke	67 L
Károly Sándor: Az 500.ik emelet	40 L
B. Russel: Kína	90 L
Kassák Lajos: Angyal föld	65 L
Jarnó József: Börtön	40 L
Komor András: Fischmann S. utóda	48 L
Wells: A láthatatlan ember	32 L
Julien Green: Adrienne	44 L
Móricz Zsigmond: Forró mezők	44 L
Sinclair Lewis: Wren urunk	44 L
Sherwood Anderson: Tar	44 L
Paul Bourget: A lelkiismeret	44 L
Katajev: A sikkasztók	44 L
Krudy Gyula: Boldogult urfikoromban	44 L
Szinyai Zoltán: Aranykarika	44 L
Bojer: A nagy éhség	44 L
Bibó Lajos: Kétlelkű szerelem	44 L
Heitai Jenő: Álomháza	44 L
Smeljev: A pincér	44 L
Edmond Fleg: Mosesdiszkítés	140 L

Select Muzgó Jön: Luana „Paradicsommadár” Doiores del Rio-val

Birobidzsán és Palesztina

Dr. N. M. Gelber előadása a Zs. N. Sz. kolozsvári helyi csoportjának szabadegyetemén

(Cluj-Kolozsvár, március 13. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap, vasárnap délután tartotta meg dr. N. M. Gelber, a kiváló történettudós „Birobidzsán és Palesztina” című nagyszabású előadását a Zs. N. Sz. kolozsvári helyi csoportjának szabadegyetem keretében. A szabadegyetemi előadást Noszin Mór mérnök, a helyi csoport alelnöke vezette be, majd Gelber emelkedett színpadra.

Az első kolonizációs kísérletek

Rendkívül érdekes és tudományosan felépített előadásában mindenek előtt kifejtette, hogy a zsidó kolonizáció Oroszországban nem a szovjet ötlete. Az első praktikus lépés ebben az irányban 1818-ban, első Sándor cár idejében történik, még pedig az acheni békekonferencia után. Mintegy hatvanhárom zsidó kolónia létesül és a világháború előtt hetvenezer zsidó paraszt élt Oroszországban ennek a kolonizációnak az eredményeként. 1836-ban Szibériát vették fel zsidó kolonizációs területként. Amikor ez a hír eljutott a zsidókhoz, Vilnából tömegesen elindultak a zsidók Szibéria felé. De már utközben fel tartóztatták őket és Miklós cár zsidómentes területnek nyilvánította Szibériát. Az első igazi s az a zsidó életrealitá sainak megfelelő kolonizációs kísérlet 1882-ben indul meg az oroszországi zsidók részéről, a palesztinai zsidó kolonizáció kezdetével mely nem az anti szemita királyok és kormányok hajszolásával indul meg, hanem a népek az ősi földdel való kapcsolatában gyökerezik.

Az oroszországi zsidók helyzete a számok tükrében

Ezután az oroszországi zsidók mai helyzetével foglalkozik dr. Gelber. Hivatalos kommunista statisztikák veszik elő. 1931-ben 2,750.000 zsidó élt Oroszországban. A nagy iparosítás és kolonizáció ellenére a zsidók 49 százaléka deklasztált jogfosztott és gazdasági életből kiebudált tömeg. Otto Heller könyvének ama megállapításával, hogy Oroszországban progresszív irányban halad a zsidó produktívizálás, statisztikailag bizonyítja be ennek ellenkezőjét. 1897-ben a zsidóknak 2 százaléka, 1926-ban 9 százaléka élt mezőgazdaságban, 1897-ben a zsidóknak 37 százaléka élt iparban, 1926-ban csak 34 százaléka, 1897-ben a zsidóknak 36 százaléka volt kereskedő. 1926-ban a zsidóknak 67 százaléka volt nyilvántartva a kereskedőosztályban, ezeknek nagyrésze azonban deklasztált. Egy oroszországi zsidó vezetőkommunista, Singer adatai szerint 1897-ben a fém-munkások 10 százaléka volt zsidó, 1930-ban már csak 4 százaléka alkotnak a zsidók ebben a szakmában, 1897-ben 12 százaléka tették ki a zsidó famunkások, 1930-ban ugyancsak 12 százaléka képeznek ebben a szakmában, holott az orosz famunka éppen a szovjet alatt óriási jelentőségre emelkedett és igen fontos termelési ág lett. Az öltözők és a bőriparban 1897-ben 53 százaléka zsidó volt, 1930-ban 20 százalék. Ez szemben igen nagy a zsidó munka nélküliek száma. Hivatalos statisztika szerint 1931-ben a zsidó munkanélküliek száma ötször akkora volt, mint a többi népek munkanélküliségének átlaga.

Ami az antiszemitizmust illeti, ha nines is hivatalos antiszemitizmus, a társadalomban azonban benne él a zsidó gyűlölet. A moszkvai „Emesz”-ben naponta olvashatunk olyan híreket, hogy bizonyos vállalatoknál a munkások le teszik a szerszámokat és felfüggesztik a munkát ha zsidó munkást vesznek fel. A gyárakban napirenden vannak az antiszemita incidensek a kormány minden jóakarata ellenére.

Chalucook voltak a krimi kolonizáció uttörői.

A kolonizáció már a polgári forradalom idejében foglalkoztatta az orosz

szági zsidókat. Lenin Marx álláspontját képviselte a zsidókérdésben és akcióknak nyilvánította a zsidó nemzet elismerését. A zsidó kommunista szekció hiába kérte a zsidó kolonizációt, Lenin elvetette és csak később, 1921-ben járult hozzá a kormány, de a területi alizmus még ekkor is elvetett gondolat volt. A krimi kolonizáció első uttörői nem kommunisták, hanem elonista chalucook voltak, akik akkor nem juthattak ki Palesztinába. Az első kolonizációs nevek heber nevek voltak, amiket később ültettek át jiddisre. Az ukránjai és a krimi kísérletek azonban kudarcot vallottak és a politikai momentumok is előtérbe helyezték a területi koncentráció gondolatát. Így került fel a Birobidzsáni kolonizáció terve. Az első szakértők, akiket kiküldtek a terület megvizsgálására, kedvezőtlen jelentést tettek. Az egyik szakértőt, Larint, ki is utasították ezért az országból. Végül egy amerikai kommunista tanárt küldtek ki, aki alkalmasnak találta a területet. Birobidzsán 1860-ig teljesen lakatlan terület volt. A tél öt hónapig tart és rendkívül ke-

mény, nyáron viszont 40-50 fok meleg van. A terület geológiai nehézségeihez hozzájárul még az is, hogy a Birobidzsáni hatóságok legesekélyebb megértést sem tanúsítanak a zsidó kolonizációval szemben. 1928-ban 50.000 zsidó letelepítését irányozták elő 1933-ra és 1931-ben mindössze 2700 zsidó élt az országban. A visszavándorlás állandóan tulszárnyalja a bevándorlást. Néhány hónappal ezelőtt, amikor 30 kommunista chaluco elhagyta Palesztinát és Birobidzsánba ment, egész Oroszországban hatalmas ünnepeket rendeztek és a cionizmus csodáját hirdették. E chalucook egyike már meg is szökött Birobidzsánból és a varsói Hajnt hasábjain megírta, miért szökött meg. Szenvedés és elnyomatás volt osztályrésze. „Inkább törött lábbal és törött kézzel Palesztinában mint ép testtel Birobidzsánban” — írja.

Otto Heller „evangéliuma”

Végül Otto Heller könyvéről beszél, amely „a zsidó intellektuellek” új evangéliuma lett. Tudományos alapossággal lép fel a szerző tételei ellen és adatszerűen bizonyítja annak tévedéseit és hamisításait. Nemesak mi, de az oroszországi zsidó kommunista is élesen elutasítja Otto Heller felfogását. Az „Emesz” hatalmas vezércikkben támadta a könyvet és megtiltotta a zsidó kommunistáknak annak olvasását. Ez aztán arra kényszerítette a szerzőt, hogy utólagosan visszavonja könyvének főbb állításait, így például a zsidó népiség tagadására és a zsidó kasztjellegre vonatkozó tételét.

Dr. Gelbert a hallgatóság meleg ünneplésben részesítette.

Földalatti vasutat építenek Bukarestben

A bukaresti villamosársaság 40 millió kölcsönt ajánlott fel a fővárosnak

Bucuresti-Bukarest, március 13. (Az Uj Kelet tud.) A bukaresti villamosforgalmat koncesszióban használó STB-társaság (Societatea de Tramvai Bucuresti) ajánlatot tett Bukarest fővárosának két földalatti vonal kiépítésére. Az ajánlat szerint az egyik földalatti a Calea Victoriei párhuzamosan futna, a másik pedig a Stirbey Voda uca végéig vezetne el.

Ezzel szemben az ajánlattevő társaság kéri, hogy koncesszióját hosszabbít-

ság meg továbbra is. A társaság további 40 millió lejes kölcsönt ajánlott fel a fővárosnak s ebből a pénzből a Coltei Bukvardot egészen a Dâmbovitaiig hosszabbítanák, hogy a Smârdn és a Academiei szűk uccáit tehermentesíteni lehessen a villamosforgalomtól. Dem. Dobrescu, Bukarest főpolgármestere nem tartja a villamosársaság ajánlatát kedvezőnek, mert az elsősorban is a társaság anyagi érdekeit szolgálja.

Kalapácsos gyilkosság Bukarestben

A megzavart betörő leüjtött egy uriaszonyt

Bucuresti-Bukarest, március 13. Tegnap este 8 órakor a fővárosban a Strada Sfanta Elestalia 10. számú házában véres bűntény történt. A ház Popovici János tulajdona, aki egyetlen leányával, Evangelinevel lakott ott. Tegnap este felé a leány meglátogatta Caracas Anna nevű ismerőse és körülbelül másfél órány keresztül tartózkodott ottan. A vendég már menni készült, amikor a lakás másik részéből gyanus neszt hallottak. Nagyon csodálkoztak, mert tudták, hogy a házigazda, Popovici János csak a késő éjszakai órákban szokott hazatérni. Óvatosan benyitottak a szobába, ahonnan a neszt hallották és ott egy körülbelül harmincéves fiatalembert találtak, aki nyilván betörési szándékkal hatolt be a házba, abban a hiszemben, hogy ott senki sem

tartózkodik. A meglepett betörő kalapácsot tartott a kezében és a rajtakapás hatása alatt ezzel a kalapácsal többször fejbeverte az ajtóban álló Caracas Annát. Az asszony vértől boritva esett össze.

Popovici Evangeline a támadás után sikoltozva a ház másik szobájába menekült és magára zárta az ajtót. Az incidens megzavarta a betörőt, aki elmene-kült a házból. Popovici Evangeline csak jóval később mert szobájából előjönni és ekkor látta, hogy Caracas Anna még mindig eszméletlenül fekszik a földön. Kiszaladt az uccára és rendőrt hívott. Caracas Annát kórházba szállították és életbenmaradásához nem sok remény fűznek az orvosok.

Egyedüli ételolaj amely havonként kétszer érkezik, az

„OLIO-SASSO”

Ezért mindig friss.

A meghibbuj tag

A bukaresti szikkasztott szétosztotta a rovacos rájötték a táros kopott bánónan vallo — Nem tu és fáznak sz tam. Azt rem ságra” nem ni. Azt rem da folytan zaszto hide fájuk.

A hatóság pénztárnok r gyeles alatt. A Monitor to aligazgato vel. Az nem és nőkre köl

A liberális zett szakmai restben, ünntották meg é feusok részt rőbeszedet D áldását kérté hozzátette:

— Vajha a pártunk min ország boldo Kormányp a jó Isten é érdekeben ne sok imáját.

Néhány na vatalos organ kező rövid, münikét közl fantasztikus párt vezetős tok vezetőit, sák függőben

Politikai k vágnak elhe tént vajjon ilyen furcsa nia? Talán irodák felé? akarnak oda zanak?

Érdeklődtt nem tud sem sem változot cokat, a szék lepi meg mi kus esond, a nyugodtan sem jön...

Hát akkor nek? ...Ja vagy kezdője!

A Cuvar meg arról, szinte rásüt hogy kommu gén kiderült

Az történ fesszor amin érkezett, onn nesztette eg jához: „Küld bardellanak valahogy főremagyar vetkezettek len okból és a terrori már házkut Mig végül kiderült, ho román iskol barátja lor bevásárlásd elnöktől öte

Amikor t nakodók at szágosan ne így menteg — Ez a ceket enged

Az egyen törvény het a költségve tot szétoszt dettek a me közölnek be lamoson, a a költségve

Tavaszi ruhák festése, tisztítása már megkezdődött CZINK-nél

BUKARESTI HÉT

A meghibbant pénztárnok. A liberálisok imája. A néppárt nem akar új tagokat. Jorga és Bombardella. A misztikus költségvetés

— Az Új Kelet bukaresti munkatársától —

A bukaresti Teologia pénztárnoka el-sikkasztott 800 ezer lejt... És a pénzét szétosztotta a szegények között. A rovacsolás alkalmával hamarosan rájöttek a pénztáros „bünére”. A pénztáros kopottan, sápadtan, remegve, bűnbánóan vallott: — Nem tudom nézni, hogyan éheznek és fáznak szegények... Kértek és én adtam. Azt reméltem, hogy a „szabálytalan ságra” nem fognak olyan hamar rájönni. Azt reméltem, hogy valamilyen esoda folytán a pénzt visszatehetem. Rozsasző hideg volt a télen és nem volt fájuk.

A hatóságok azt gyanítják, hogy a pénztárnok meghibbant. Egyelőre megfigyelés alatt áll. A Monitorul Oficial félmilliót sikkasztó aligazgatóját nem gyanították efféle-vel. Az nem hibbant meg, mert kártyára és nőkre költötte el az állam pénzét.

A liberális párt imája

A liberális párt megkezdte úgynevezett szakmai gyűléseit. Az elsőt Bukarestben, ünnepélyes keretek között nyitották meg és azon az összes nagy korifeusok részt vettek Duceával élükön. Zárobeszédet Dinu Bratianu tartott és Isten áldását kérte a párt működésére, még hozzátette:

— Vajha a Fennvaló megengedné, hogy pártunk minél előbb megvalósíthatná az ország boldogítására programját.

Kormánypárti körökben remélik, hogy a jó Isten épen az ország boldogítása érdekében nem hallgatja meg a liberálisok imáját.

Néhány napja az Averszku párt hivatalos organuma az Indreptarea a következő rövid, de egészen szokatlan kom-müniké közli: „Egyes lapok által közölt fantasztikus hírekre való tekintettel, a párt vezetősége felkéri a megyei tagozatok vezetőit, hogy újabb intézkedésig tart-sák függőben az új tagfelvételeket.”

Politikai körökben érthetetlen arcokat vágnak ehhez a kommunikéhez. Mi történt vajjon a néppárt berkeiben, hogy ilyen furcsa intézkedésekkel kellett nyul-nia? Talán invázió indult meg a párt irodái felé? Talán a tömegek erőszakkal akarnak oda betódulni, hogy beiratko-zzanak?

Erdeklődünk 'benfekteseknél. Senki nem tud semmit. Minden a régi, semmi-sem változott. A párt irodájában a pol-cookat, a székeket és asztalokat vastagon lepi még mindig be a por... melankoli-kus esőnd, a sarkokban pókok szövik nyugodtan hálójukat... a postás sem jön...

Hát akkor mi célja van a kommuniké-nek? ...Ja vagy úgy? Tehát éppen az ellen-kezője!!

A gyanússá vált Jorga

A Cuvantulban érdekes hír jeient meg arról, hogy az utóbbi napok során szinte rásütötték Jorga professzorra is, hogy kommunista terrorista. Persze a vé-gén kiderült, hogy félreértésről van szó.

Az történet ugyanis, hogy Jorga pro-fesszor amint Velencén keresztül Párisba érkezett, onnan a következő táviratot me-nesztette egyik bukaresti hozzátartozó-jához: „Küldj sürgősen ötezer lírát bom-bardellának — Jorga.” A távirat szövege valahogy kiszivárgott. Az olasz nevet félremagyarázták és már-már arra kö-vetkeztettek, hogy a professzor valami-lyen okból hirtelen frontot változtatott és a terroristák közé keveredett. Már-már házkutatást rendeltek el a lakásán. Mig végül tisztázódott a félreértés és kiderült, hogy ez a Bombardella a római román iskolának a rektora, személyes jó barátja Jorgának és bizonyos könyvek bevásárlásáért követel a volt miniszter-elnökötől ötezer lírát.

Amikor tisztázódtak a dolgok és a gya-nakodók attól kezdtek tartani, hogy or-szágosan nevétségessé válhatnak, egyikük így mentegette magát:

— Ez a Jorga mindig ilyen rossz vic-ceket enged meg magának!

Tánc a költségvetés körül

Az egyenes adótörvény és a Marzescu törvény hetekig tartó vitája után, most a költségvetésre került a sor. A javasla-tot szétosztották, a bizottságok megkez-dették a megvitatását, a lapok részleteket közölnek belőle. A kávéházakban, a vil-lamoson, a moziban, az utcán mindenki a költségvetést kommentálja. Ez már így

van Bukarestben. A bukaresti polgár „érdeklődik” a közügyek iránt.

A képviselőház büfféjében egy kor-mánypárti és egy liberális vitatkoznak a költségvetésről:

— Én azt mondom magának, hogy ez egy remekmű — mondja a kormánypárti.

— Egy felfújt hólyag, amely hamarabb fog fölpuhkadni, mint remélik — vágia vissza az ellenzéki honatya. — Számok, számok és megint számok — folytatja — statisztikák, összehasonlítások, kimutatá-sok, számoszlopok, hogy az ember szédül bele. 400 oldalon keresztül. Csak Mad-gearu igazodik el ezek között a számok között.

— Nézze — mondja a kormánypárti — akármit mond maga, mégis ez az első őszinte költségvetésünk a háboru óta, nem lepez semmit, nem úgy mint más költségvetések, amelyekkel a pénzügy-miniszterek orunknál fogva vezettek bennünket. Madgearu elismeri, hogy szegények vagyunk, hogy szerényebben kell gazdálkodnunk. Vége a fejtlenség évei-

nek, rendet teremtett az állami háztar-tásban, belevág az élőhúsba, de lássa be, hogy másképp nem megy.

— Maga őszinte költségvetésről beszél. — hangzik a válasz. — Még soha ilyen misztikus, ilyen rejtélyes nem láttam Beismeri, hogy a tavalyi költségvetés be-vételeire előirányzott 28 milliárdból csak 19 milliárd folyt be és mégis most 23 és fél milliárdos bevételt irányoz elő. És közben azt állítja, hogy leszállítja az adó-kat.

— Honnan veszi a 4 és fél milliárdot, hol szállítja le az adókat? Mi csak azt látjuk, hogy napról-napra mind jobban leszegényedünk, hogy az adókat felemelik ahelyett, hogy leszállítanák.

— Mi nem lelkesedünk. Mi csak azt látjuk, hogy a régi mese meg-sméltólik. Ismertünk mi már mindenféle költség-vetést: ujjáépítési, áldozati, normalizáci-ós, redreszáló, helyesbített költségvetést, a szegénység költségvetését.

A többségi hallgat.

Az ellenzéki tovább beszél:

— A költségvetés indokoltságában olya-som, hogy a kormány racionalizál, az egész vonalon, racionális könyveitést ve-zetett be. Igen elismerjük, hogy mindez papíron megtörtént. 1930 január 1-én az állam hátralékai valamivel többet tettek ki 2 milliárdnál. Ma 3 éves racionálizá-lási politika után, az állam hátralékai fantasztikus összeget értek el: 17 és fél milliárd lejt.

— Így néz ki a maguk redressziós költ-ségvetésük.

— Csináljanak maguk jobbat! — vág vissza elkéseredetten a „arokba szorított kormánypárti és faképnél egyja a gu-nyosan mosolygó liberális honatyát.

Konverzió a fogjavitásra

Az ismét szőnyegre került konverziós törvény ellenfelei álláspontjuk átáramsz-tására a következő jellemző epizódot hoz-ták nyilvánosságra:

X. fővárosi fogorvoshoz beült egy elég jól öltözött vidéki hölgy, hogy ja-víttassa meg fogait. Megállítottak a szá-mos arany és platina fogak a hölgy szájában való elhelyezése után kellett volna a páciensnek három részletben kifizetnie.

A fogorvos hiába várt hetekig a lejárt terminus után. A páciens nem mutatko-zik és nem fizet. Levelet küld a hölgy-nek. Semmi válasz. Fenyegetőzik. Semmi. Néhány nappal ezelőtt a fogorvos idé-zést kap a törvényszéktől. Csodálkozik. Gondolkodik: Ki perelhette őt? be, hisz senkivel nincs peres ügye? A törvényszé-ken végre megtudja: A vidéki páciens kért konverziót a fogorvosi honorári-umra.

Ezért idézték a törvényszékre. Ahel a végén kiderült, hogy bélyeggel ellátott írást kell benyújtania, ha nem akarja, hogy töröljék páciensét hitelzeli kö-zül. Hátszegi Ernő

Olaszország restaurálni akarja az osztrák-magyar monarchiát?

Az angol és francia sajtó szenzációs leleplezése Dolfuss kancellár készülődéseiről

London, március 11. A Daily Herald szenzációs cikket közöl arról, hogy Habs-burg Ottó rövidesen vissza szeretné ül-tetni Ausztria és Magyarország trónjára. A lap szerint Ottó restaurálása az olasz külpolitika legújabb manővere. A Daily Herald kéri, hogy Anglia ne avatkozzék bele az ebből előreláthatólag keletkező konfliktusba.

Párizs, március 11. A Populaire mai számában a Daily Heraldhoz hasonlóan ugyancsak azt a hírt közli, hogy Bécsben államésinyt készítenek elő, amelynek célja az osztrák-magyar császárság helyre-állítás. Ezzel magyarázható, hogy a Dolfuss kormány koncentráta Bécs kö-rül az összes katonai erőket, mozgósítot-

ta úgy a rendőrséget, mint a Heimwehrt, amelyet szintén beállították az állam szol-gálatába. A mozgósított csapatok között 15 ezer puskát osztottak ki, amelyek a hirtlenbéri fegyvercsempészésből származnak.

A magyar kormány — írja továbbá cikkében a Populaire — tud ezekről az előkészületekről és támogatja azokat. Sopronban nagymennyiségű fegyvert és municiót koncentráltak, hogy azt a Heim wehr rendelkezésére bocsássák. Az állam csiny célja az, hogy helyreállítsák a monarchiát Ausztriában és Ottó uralma alatt egysüljenek Magyarországgal. A tervet az olasz kormány beleegyezésével

hajtják végre. Dolfuss kancellár akció-jában a keresztényszocialista párt összes vezetői támogatják. A komplot élen a Heimwehr vezeték, az igazságügyminis-ter, a rendőrniszter és Strahlenberg herceg állanak. A szociáldemokrata párt és a többi ellenzéki pártok tudnak ezek-ről az előkészületekről.

— Ausztria elhatározó fontossága ese-mények előtt áll — fejezi be cikket a francia lap.

— Az osztrák-magyar császárság visz-szaállítását nem nézhetik tétlenül sem a szomszédos államok, sem a francia és an-gol népuralmak. Egész Európa békéje forog kockán.

Három minisztérium és tiz külföldi követség megszüntetésével kell elkezdni a román államszervezet leegyszerűsítését

Ghiulea professzor, a költségvetés előadója szerint az államnak nem szabad többé szubveccionálni az egyházakat

Buenresti-Bukarest, március 13. (Az Új Kelet tud.) A parlament még ezen a héten megkezdí az 1933 évi költségvetés vitáját. Előadónak Ghiulea professzort, a kolozsvári egyetem jogi fakultásának tanárát jelölték ki a pénzügyminiszter. Ghiulea alapos ismerője a költségvetés technikájának, ismeri a román állam ezer vezet hibáit és hiányosságait. Ezekről nyilatkozott az alábbiakban az Új Kelet munkatársának:

— A román államszervezet program-nélkül és egy átfogó gondolat híjjával állították össze. Az államszervezet emi-att anarchikusan fejlődött, nem vette fi-gyelembe az ország lakosságának életfel-tételeit. Utánoztunk, utánoztunk, még pe-dig unintelligens módon. Átvettünk tör-vényeket és intézményeket olyan álla-moktól, melyeknek strukturája homlok-egyenest ellenkező volt a miénkkel, te-kintet nélkül arra, hogy a történelmi fejlődés megkívánta-e nálunk ezeket vagy sem. A román állam jelenlegi organiz-musai minden jellegzetességet nélkülöző kaosz.

A mai nehéz viszonyok között, midőn a gazdasági válság hosszú évekre jorom-bolta a mult fogyasztási és termelési fel-tételeit és a világgazdasági kapcsolato-kat, — nem lehet jövedelmet felhaszicni egy tulterhelt költségvetés számára. Az adózó polgár terhein enyhíteni kell és az államapparátust a minimumra kell egyszerűsíteni. A leegyszerűsítés a mi-niszteriumok számának redukálásával, hel-

hogy elkezdődjön. Nekünk tiz miniszté-riumunk van, ezzel szemben sokkal job-ban megszervezett Csehszlovákia meg-elégszik négy minisztériummal. A román állami funkciókat is kitűnően lehetne le-látni a következő hét miniszteriummal:

1. Pénzügy, 2. belügy, 3. igazságügy, 4. közoktatásügy, 5. hadügy, 6. külügy 7. nemzetgazdasági minisztérium. Ebben a beosztásban megszűnnének az ipar, a köz lekedésügy és a munkügyi minisztériu-mok. Előző kettő a nemzetgazdasági mi-niszteriumba olvadna be, a többi pedig a belügyminisztérium hatáskörébe men-ne át.

Megannyi intézményt és intézetet te-remtettünk, amelyek százmilliókat emész-tenek fel évente. Különböző kutató inté-zetek működnek minden pozitív hasznú és eredmény nélkül. Mennél feleslegesebbek annál többre kerülnek. A román állam funkciójának helyes értelmezésében az államnak nem kellene csak az dem: is-kolákat fenntartania és szubveccionálnia. Az állam köteles megadni mindenki-nek a lehetőséget, hogy megtanuljon írni-ol-vasni. Aki tovább akarja képezni: ma-gát, az tegye ezt a saját költségén.

Az egyházaknak vissza kell a tni tel-jes autonómiájukat. Ezzel szemben az állami szubvecció helyett az egyházak tartásá fenn magukat azokból és azok által, akik hisznek benne.

Ugyanez áll a diplomáciára is. Az ál-lam külső védelmébe komoly szolgálato-

kat tejesítenek a követségek. De ép olyan igaz az is, hogy a jelenlegi luxurióz dip-lomata szervezetet nem tudja fenntartani az állam. 9—10 külföldi követség any-nyra felesleges, hogy megszüntetésük csak használnak az államnak. A mi kül-politikánkat négy-öt centrumból irányít-ják. Mire jó nagyköveteket, palotákat és autókat fenntartani olyan fővárosban, a hol semmiféle dolguk és szerepük nincs.

Eddig Ghiulea nyilatkozata, amelynek néhány érdekes megállapítása valóság-gal forradalmi jellegű. Az, amit mond, mindenesetre jámbor óhaj egyelőre, mert az 1933 évi költségvetés változtatlanul fenntartja a kaotikusoknak mondott ro-mán államszervezetet.

A szatmári Victoria-szálló és kávéház ORTH. KÓSER éttermének a bérlete kladó

Az étterem évtizedek óta fennáll és be-vezetettésgnek örvend. A bérletet csakis kiváló szakmabeli egyének kapják meg, akik ezenkívül az orth. rituálé szempon-tjából is kifogástalanok. A bérlet 100.000 lej tőkét igényel. Ajánlatokat a tulajdo-noshoz: Weisz Izrael Sighet címre kü-l-dendők.

Bratianu György nyilatkozik az Uj Keletnek

Az ifju liberálisok vezére kormányába invitálja a kisebbségeket. Ducával sohasem fog megegyezni, de Duca nélkül hajlandó befogadni az olberális frakciót pártjába

Timisoara-Temesvár, március 11. (Az Uj Kelet tud.) Vasárnap Temesváron tartott nagygyűlést Bratianu György. A sörgyár udvarán több ezer ember jelenlétében fejtette ki programját. A gyűlést Coste Gyula párttagozati elnök nyitotta meg, aki élesen támadta a jelenlegi rezsimet, valamint Ducát. Többek között Toma képviselő, Banu volt miniszter, valamint Vaitoianu tábornok szólaltak meg fel.

Bratianu Ducáról

Az Uj Kelet munkatársa Coste tagozati elnök, volt prefektus lakásán kereste fel Bratianu Györgyöt, aki az aktuális politikai kérdésekkel kapcsolatban a következőket mondta a nyilatkozatban:

— A mai pártgyűlésen vezetem be kormánybuktató akciómát és minden előfeltétel meg van arra, hogy a hatalmat pártomnak követeljem. A temesvári gyűlés, amelyen ötezer ember vett részt, bizonyítja, hogy pártom programja gyökeret vert a falusi nép lelkében, de mellettünk áll a városi lakosság tekintélyes része is.

Ezután Ducára terelődik a beszélgetés. Munkatársunk megkérdi, mi igaz azokból a hírekből, hogy békétárgyalások folynak a két liberális párt között. Bratianu a következőket válaszolja:

— Bármit is irjanak a lapok újra kijelentem a leghatározottabban, hogy Ducával sohasem fogok semmilyen egyezséget kötni és ilyesmiről sohasem tárgyaltam vele. Bármikor hajlandó vagyok pártomba fogadni egy ugynevezett másik liberális frakciót, de Duca nélkül.

„Zsidókérdést nem ismerek”

A kisebbségekről és a zsidósággal szembeni magatartásáról szólva, az ifju liberálisok vezére kijelentette, hogy nem ismer különbséget kisebbségek és románok között és ép ezért meddő kísérletnek tartotta az első perctől kezdve a kisebbségi minisztérium felállítását.

— Bármikor hajlandó vagyok együttműködni nem román nemzetiségű politikussal, sőt kész vagyok ezeket adandó alkalommal kormányombába is meghívni. Zsidókérdést nem ismerek. A zsidóságra is vonatkozik előbb kifejtett politikai fel fogásom. Lépjének be a zsidók pártomba amelynek keretén belül mindegyikük megtalálhatja a maga politikai elhelyez-

kedését. Ellene vagyok minden külön tömörülésnek.

— Nyilván a Zsidó Párthoz céloz, elnök ur? — vetették közbe. — De a multban megtanultuk, hogy egyetlen párt sem exponálja magát a zsidó érdekekért és a zsidóság csak saját erejére támaszkodhat. Mit fog tenni elnök ur, kormányrajutása esetén a zsidusták lázításai ellen?

Bratianu és a cuzisták

A beszélgetésbe Turtureanu, a teucui georgista tagozat elnöke szolt bele:

— Mi a szabad gondolat alapján állunk — mondotta — és ezért a cuzizmusnak is szabad terjeszkednie és mi ezt nem tilt hatjuk meg.

— Bratianu urnak is ez a véleménye? — kérjük. Pillanatnyi esend után kapjuk meg a választ:

— A zsidóságnak nem speciális, hanem egyforma jogokat akarok biztosítani és ezért tartanám kívánatosnak, hogy a zsidók a román pártokba lépjenek be, ámbar a Zsidó Párt mai formációja ellen sem lehet senkinek semmi kifogása. A cuzizmus terén ellenakciót fejtenék ki annak bizonyítására, hogy az ország magasabb érdekei megkívánják a polgártársak egymásiránti megbecsülését és hiszem, hogy az ifjuság egy részére is hatnék ezzel.

A kül- és belpolitikai program

Titulescu és az orosz-román kérdésre terelődik a beszélgetés.

— Titulescu kiváló államférfi — mondja Bratianu — kormányra kerülésem esetén készséggel felajánlanám neki a külügyi tárcát. Az oroszokkal való megegyezést valamennyien kívánjuk, de ennek előfeltétele az, hogy ők ismerjék el Románia jogait. Nem felel meg a valóságnak, hogy ebben a kérdésben eltávolodtunk volna a francia politikától. A két ország közötti barátság változatlanul fennáll.

— Ami a külföldi adósságokat illeti, ebben a kérdésben a fizetés elvét vallom, de megfelelő módon revidálni kell a külföldi tartozásokat, meg kell hosszabbítani a fizetések terminusát és redukálni kell a kamatokat. A köztisztviselők ügyében határozott programom van: a szinkuristákat kíméletlenül leépíteni és azokat, akik illegálisokat követnek el, nem áthelyezésekkel, hanem azonnali elbocsátással büntetni.

Fried Miksa

KÖZGAZDASÁG

Negy vámkerületre osztja az országot az új vámtörvénytervezet

A vámolási irodák magas kauciót kell, hogy letegyenek, a kauciókötelezettség vonatkozik a szállítási vállalatokra is

Bucuresti-Bukarest, március 13. Erdékelt körök erősen foglalkoztatja az új vámtörvénytervezet, amely jelentős újításokat hoz. A vámtörvény-tervezet egyik legfontosabb pontja lesz az ország vámkerületeinek a felosztása, mert ebben a törvényben a kormány bizonyos centralizációs terveket old meg. Lehet, hogy kísérlet ez a jövőre. Ha tudniillik a közigazgatásnak ezt a rendkívül komplikált és az ellenőrzésre mindenképpen rászoruló részét meg tudják úgy oldani, hogy egyes kerületek önállóan tudják intézni feladataikat, akkor annál inkább megoldható lesz ez kevésbé komplikált berendezkedésű intézményeknek.

Az új vámtörvénytervezet tehát 4 vámkerületre osztja az országot.

Mindegyik vámkerület önálló intézkedési joggal rendelkezik.

Székhelyeiken olyan ügyek is elintézhettek lesznek, amit eddig csak a vámvezérgazgatóság intézett el. Ezekben a kérdésekben mindannyiszor Bukarestbe kellett utazni, ami nehézséssé és költségessé tette az ügyek elintézését. A jövőben kereskedő, vagy nagyiparos a kerületébe eső városban elintézheti ügyeit.

A kerületek székhelyei Bukarest, Kolozsvár, Temesvár, Jasi.

A törvény kiterjed a vámolási irodák ügyének elintézésére, ami szintén fontos kérdés volt a multban. Eddig a vámolási irodák anyagi felelőssége minimális volt.

Most 50—500 ezer lejig terjedő kauciót kell letegyének a vámolási irodák, amely kauciót a megnyitáskor kell lefizetni. Azoknak az irodáknak, amelyek már működnek, a törvény háromhónapi türelmi időt engedélyez.

amely időn belül kötelesek letenni a kauciót.

A törvény a szállítási vállalatokat is kötelezi garanciák letételére és a vámolási iroda-jogosítvány megszerzésére.

Érdekes újításokat tartalmaz a törvény a behozatali cikkek megvámolása terén.

A kelengyék például vámentesen lesznek behozhatók.

Az importárak vámdéklarációinak összege 13—30 napig terjedő időn belül lefizetendő. Ha a lefizetés indokolatlanul késik, az árut elárverezik és a deklarációt megsemmisítik.

Magyar Színház

Kedd este fél 10-kor:

Fritz Kortner

és teljes társulata

Alfred Neumann

PATRIOT-jában

Megalakult a fűszerkiskereskedők beszerzési szövetkezete

Iliescu Victor bankár lett a szövetkezet elnöke

Cluj-Kolozsvár, március 13. Vasárnap délelőtt megalakult a Fűszerkiskereskedők Beszerzési Szövetkezete. A beszerzési szövetkezet teréről annak idején megemlékezünk. A szövetkezet eredeti céljának megfelelően azért alakult, hogy a kiskereskedőknek a nagy kereskedelemmel szemben bizonyos mozgási szabadságot biztosítson. Lényeges sérelme volt például a multban a kiskereskedelemlennek, hogy az an groszisták nem elégednek meg azzal, hogy árakat zavartalanul tartották a piacon, hanem ugyanakkor a maguk olcsó beszerzési áraknál fogva detail konkurenciát csináltak a kiskereskedőknek.

A Beszerzési Szövetkezet alakuló gyűlése imponáns lefolyású volt. A felszólalók mindnyájan hangsúlyozták, hogy

a szövetkezet teljesen kizár minden politikát magából,

működésének egyetlen célja, hogy a kereskedőknek olcsó beszerzési forrást biztosítson.

A Szövetkezet elnökének, Iliescu Victor bankigazgatót választották meg. A Szövetkezet irányítását tizenkéttagú vezetőség intézi. A vezetőség tagjai a legjobbnévű kolozsvári kiskereskedők. A kiskereskedők szövetkezetének megszervezésében Körösi Ákos kereskedő és dr. Spitzer József ügyvéd szereztek érdemeket. Kettőjük neve volt az, amely bizalmat előlegezett a tervnek és a kiskereskedőknek üzleti életében a nagyjelentőségű terv megvalósult.

A Szövetkezet működési helye egyelőre valószínűleg az Iliescu-bankház lesz.

Gabonatözsde

Cluj-Kolozsvár, március 13. A nemzetközi gabonapiacra tartott irányzatot eredményezett az, hogy az amerikai termésről kedvezőtlen hírek érkeztek. Az idei amerikai termés különösen buzában lényegesen rosszabb lesz, mint az előző években volt. A termésben átlag huszonöt százalék kárt tett a szárazság.

A kukoricapiacra az árak most is esnek. Mint a multban, most is Argentin konkurenciája miatt. Megjelent a román kukorica is a piacon.

A belföldi piacon annak ellenére, hogy a dunai hajózás megindult, tovább tart a lanyhaság. Exportüzletről egyelőre nincs szó. A lanyhaság nemcsak az okiráltságban, hanem a Bányaságban is a legteljesebb üzletlenségben jutott kifejezésre. A kukorica ára csak Brailában javult, Temesváron, Galacon és Constancában lanyhult.

Az elmúlt héten a következő gabona árakat jegyezték:

Braila: Kukorica 17.400—17.500, árpa 17—19.500, bab 22—28 ezer lej per vagon.

Galac: Teljes üzletlenség mellett az árpat 25.500, a kukoricát 12.250 lejes áron jegyzik.

Constanca: Árpa 18—20.250 lej, kukorica 17.750, buza 71 kg.-os 61 ezer lej, bab 21 ezer lej per vagon.

Temesvár: Buza 70 kg.-os 59 ezer lej, 72 kg.-os 59 ezer lej, 72 kg.-os 62 ezer lej, 74 kg.-os 63.500 lej, 78 kg.-os 65 ezer lej, kukorica 14.500,—17.000 lej, árpa 29—30 ezer lej, bab 22.500 lej, rozs 47 ezer 500—48 ezer lej per vagon.

Megkezdődött a kolozsvári labdarugó szezon

Cluj-Kolozsvár, március 13. (Az Uj Kelet tud.) Vasárnap kezdődött Kolozsváron a futbalszezon. Egyelőre barátságos mérkőzés keretében találkozott a Romania csapata a Haggibborral. A csapatok tréningjüknek egészen elején állanak. A Haggibbor ifjusági erőkkel felfrissített csapata kellemes benyomást keltett és néhány nagyon lehetséges fiatal játékost mutatott be. Az 1:0 (1:0) eredmény ugyan nem fejezi ki az erőviszonyokat, mert a Romania szokatlanul gólképtelennek mutatkozott, de az első félidőben a Haggibbor egyenrangú ellenfél volt és a fiatal játékosok sok meleg helyzetet teremtettek a Romaniakapu előtt. A Haggibborban sok reményre jogosít Meister, aki a center posztján mutatkozott be és technikás, okos csatárnak indul Rosner balszélső és Weinberger hátvéd, eddig az ifjusági csapat játékosai, tehetséges és lelkes futballisták. A régiak közül Zelig, Jakab és Rosenfeld III. és a tartalékkapus, Katz mutattak jó formát. Amennyiben a Haggibbor a centerhalf kérdését meg tudja oldani, szép sikerrel startolhat a szezonban. A Romaniának jelentékeny erősödését jelenti Pálffy beállítása, aki félelmetes bombáival egyike lesz legveszedelmesebb csatárainknak.

Jövő héten már a kerületi bajnoki mérkőzések indulnak.

HIDETÉS AZ ÜZLET LELKE:
HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Álhatatosan tagad a kolozsvári állomáson letartóztatott kommunista futárnő

Háromnapos vallatás után sem árulja el a nevét. A kommunista párt Brassóba tette át székhelyét? A pártközpont és az erdélyi városok között teljesített szolgálatot az ismeretlen nevű futárnő, akinek külföldi összeköttetéseket is tulajdonítanak

Cluj-Kolozsvár, március 13. (Az Uj Kelet tud.) Szombaton délben az állomási peronon egy idegesen, fel és alá sétáló fiatal leány hívta magára dr. Rozvan Zeno rendőrkapitány figyelmét. Rozvan leigazoltatta a nőt, aki azonban nem tudott kielégítő választ adni és nem volt hajlandó megmondani, honnan jön és hova utazik. A rendőrkapitány esomaggjai iránt érdeklődött, de a nő erre sem akart válaszolni. Dr. Rozvan az állomás ruhatárába kísérte ekkor az egyébként rendkívül szegényesen öltözött fiatal lányt, akinek retiküljében megtalálta a ruhatárban lévő esomagok vevényét és egy levelet.

Amikor Rozvan kezébe vette a levelet és olvasni kezdte, a lány idegesen kitépte kezéből és kirohant a garderozból.

A menekülés azonban nem sikerült, mert Sibineanu államfőnök éppen abban a pillanatban lépett be a ruhatárba és a lányt az állomásfőnök karjaiba rohant.

A két koffer meglepő tartalma

A lány szokási kísérlete megerősítette a rendőrtiszt gyanúját, és a ruhatárban talált két esomaggal együtt az állomási rendőrségre vitte át, ahol felnyitották a csomagjait. A motozás nem várt eredményeket hozott.

A csomagokban a harmadik internacionálé 1932-ben tartott kongresszusának a kommunista romániai pártjára vonatkozó összes határozmányait tartalmazta.

Az a tény, hogy minden iratról több példány volt a csomagokban, arra engednek következtetni, hogy veszedelmes kurrirt fogott el a rendőrség, aki különleges küldetésben utazik az országban.

A lánynál talált levélben pontos utasítások voltak felsorolva, nem jelölt meg azonban egyetlen nevet sem és az egyes parancsokhoz csak a kommunista konspiratív neveit használta. A nő az első percekben is a legmerevebben tagadott és csak annyit volt hajlandó elárulni, hogy Földes Irénnek hívják. Az állomás épületében végzett nyomozás adatai alapján azt állapította meg a rendőrség, hogy az állítólagos Földes Irén két nappal ezelőtt érkezett Brassóból és Szebenbe készült.

Tagad a futárnő

Az állomási rendőrségről a központi rendőrségre szállították a letartóztatott futárnőt és itt Haegan Simon rendőr-vezetőről, Pop Leontin sziguranca főnökéről és dr. Rozvan folytatták a kihallgatását.

Óvakodjon az INFLUENZÁ-tól a kellemes illatu és fertőtlenítő „Szt. László” szappannal

A 19 éves lány azonban minden felvilágosítást megtagadott és az elébe tárt megdöntött bizonyítékok sulya alatt sem volt hajlandó megmondani, hogy kiktől kapott és kiknek adott utasításokat. Az iratok között egy születési any-

könyvi kivonatot találtak és ezen más név szerepelt, mint amint a lány bement. A rendőrség és a sziguranca feltevése szerint valószínű, hogy Földes Irénnek ez az igazi neve, de még a hétfői nap folyamán sem volt hajlandó ezt bevallani. A sorozatos kihallgatások során azonban egy elszólásából arra következtek, hogy már volt valamelyik romániai rendőrség vizsgálata alatt.

Brassóban van a központ?

A rendőrség és a nem elegendő bizonyítékok és a fiatal nő tagadása miatt egyelőre csak feltevésekre építi a letartóztatással kapcsolatos szervezet konturjait. A leány Brassóból jött,

ahol most a sziguranca értesülése szerint a kommunista romániai pártjának földalatti vezetése székel

Az ostromállapot miatt ugyanis a kommunista Bukarestből Brassóba tették át központjukat. A nő minden valószínűség szerint Brassóból kapott intsruckciókkal jött Kolozsvárra és innen, miután dolgát

elvégezte, hasonló megbízással Nagyszebenbe kellett utaznia.

Körlevél az ország összes rendőrségeihez

Miután az állítólagos Földes Irén letartóztatása az egész földalatti szervezkedés vezetését leleplezheti, a rendőrség nagy jelentőséget tulajdonít annak, hogy a nőt valomásra bírja. Ez azonban egy pillanatra sem tört meg a kihallgatásokon és elvbarátainak nevére ép úgy nem adja ki, mint a sajátját. A rendőrség tehát egyelőre továbbra is őrizetben tartja a lányt, fényképek és ujjlenyomatának másolatát az ország összes rendőrségeinek megküldték, hogy

személyazonosságát az a rendőrség állapítsa meg, amelynél — a lány elszólása szerint — már letartóztatásban volt.

Még egy momentum van, amelyet a rendőrség meg tudott állapítani és pedig hogy

a kommunista futárnő Magyarországon született és csak rövid ideje tartózkodik Romániában.

Ez a rendőrség előtt emeli az eset fontosságát, mert feltételezik, hogy a nőnek azért is van tagadásra oka, mert külföldi megbízásokat is teljesíthet.

A sziguranca az egész városban megindította a nyomozást annak megállapítására, hogy a fiatal nő hol és kinél lakott Kolozsváron és kivel tartott fenn kapcsolatokat. Eddig ennek a nyomozásnak sincs semmi eredménye.

Két új letartóztatás

Az elmúlt hetek munkásmozgalmával kapcsolatban egyébként a rendőrség tovább folytatja a letartóztatásokat. Letartóztatták Hiekel Rudolfot, az ifjú munkások vezérét, aki a kommunista zavarások után elszökött Kolozsvárról és csak a napokban tért vissza. A sziguranca egyik detektívje az uccán ismerte fel Hiekel és rövid hajsza után elfogta. Letartóztatták vasárnap Jakab Margit kommunista ifjúnoknőt is, aki a német konzulátusi ablakbeverésnek volt állítólag az egyik előkészítője.

A jó megrágás fél emésztés.

A rágáshoz az szükséges, hogy fogai épek, egészségesek legyenek és ezt az

ODOL szájfertőtlenítővel érheti el.

Az ODOL megőrzi előrehaladott koráig fogainak épségét.

Ujabb nagyarányú kommunista letartóztatások voltak Budapesten

Illyés Gynla, a kiváló költő is a letartóztatottak között van?

Budapest, március 13. A budapesti rendőrség kommunista szervezkedés címén tegnap számos gyanúsítottat tartóztatott le, akik között, a rendőri kommuniké szerint, fiatal költők és írók is vannak. A letartóztatottak száma 65. A leleplezett szervezkedés tagjai lapot adtak ki, melyet Madzsar József volt egyetemi magántanár és egy Sándor József nevű

szolnoki fiatalember szerkesztettek. A letartóztatottak nevét nem teszi közzé a rendőri kommuniké, de egyik reggeli lap szerint köztük van egy ismert fiatal költő, aki kétszer kapta meg a Baumgar ten-díjat. Ez a megjelölés nyilvánvalóan Illyés Gyulára vonatkozik, akiről már szombaton este elterjedt budapesti írói körökben a hír, hogy detektívek a rend-

őrségre kísérték. Akkor még nem tudták, hogy miről van szó és a rendőri kihallgatást azzal magyarázták, hogy Illyés néhány íróársával együtt Sallay és Fürst kivégzése után röpiratot adott ki a halálbüntetés ellen. A rendőri jelentés most letartóztatását kommunista szervezkedéssel magyarázza.

Az egészséges bankok megnyitották pénztárait Amerikában

Az amerikai szenátusban javaslatot terjesztettek be a szovjet de iure való elismeréséért

Nyolcszázmillió dollár értékben kincstárjegy-emissziót bocsajtott ki a kincstár. E héten folytatják az eszmecserét az amerikai haditartozások ügyében

Amerikában nem hiszik, hogy a világgazdasági konferencia rövidesen összeülhetne

Newyork, március 13. A Federal Reserve bankok ma megnyitották pénztárait. A többi életképes intézetek kedden és szerdán kapják meg a nyitási engedélyt. Az amerikai vezető nagypénzügyi megszüntetik kapcsolataikat a túlnyomórészt spekulatív célokat szolgáló bankokkal. Az amerikai hiteléletben így a magánbankok jelentősége lényegesen csökkenni fog.

A nemzetközi pénzügyi piacokon kezdenek bizni abban, hogy az amerikai kormány meg tud birkózni a válsággal.

Egyidejűleg Woodin amerikai pénzügyi államtitkár közölte a sajtóval, hogy a kincstár szerdán két rövidlejáratú kincstárjegy-emissziót bocsát közre összesen 800 millió dollár értékben. Az Egyesült Államok államadósága a szerdai emissziókkal 21 milliárd dollárra fog emelkedni.

Washington, március 13. Az amerikai szenátusban javaslatot terjesztettek elő aziránt, hogy az Egyesült Államok ismerjék el de iure a szovjetkormányt.

Egyidejű jelentés szerint Hull amerikai külügyi államtitkár és sir Ronald Lindsay washingtoni angol nagykövet a hét folyamán folytatni fogják a megkezdett angol-amerikai eszmecserét a hadiadósságok és a vámtarifák kérdéséről.

Amerikában nem hiszik, hogy a világ gazdasági konferencia rövidesen összeülhetne.

Tizenegyezer bank terjesztett elő kérést aziránt, hogy vegyék fel az intézeteket a szövetségi tartalékrendszerbe. Kétségtelen, hogy a clearingházak eddigi

szerepét túlnyomóan a szövetségi tartalékrendszer fogja átvenni. Ma csaknem ötszáz egészséges intézet megnyitotta pénztárait.

Newyorkban a kifizetési [korlátozások még érvényben vannak.

Amerikai pénzügyi körökben körülbelül 4-5 hét utáni időpontra várják az aranykivitel tilalom felfüggesztését.

Lapzártakor érkezett jelentés jelentés szerint Roosevelt rádióbeszédében bejelentette a pénzügyi intézetek megnyitását.

Az áru- és értéktőzsdék megnyitásának időpontja még bizonytalan. Lehetséges, hogy a hét végén fognak megnyitni.

A kormányférfiak most aziránt folytatnak tanácskozásokat, miként lehetne a dollár árfolyamát az aranykivitel tilalom időtartamára megszilárdítani.

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség Palesztina-kirándulása

Tudnivalók a kirándulásról. (Ötödik közlemény)

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség központi irodája megkapta a palesztinai „Zionistisches Informations-Büro“ által összeállított program-tervezetet egy két hetes felülről kirándulásra, amely tervezetét bizonyos átalakításokkal alábbiakban közöljük:

Első nap. Haifa. D. e. Báth Galim, a Cionista Szervezet bevándorló telepe autóbusszal a Kármelre, ott ebéd. Délután pihenő, Hádár Hákarmel és Technikum.

Második nap. Dél előtt A Rotschild-malom, Shemen olajgyár, Rutenberg villamosművek, Neser cementgyár érinésével Kfár Chaszidim (a jablonai rebe kolóniája).

Délután az öböl megtekintése. Szóra kozás, pihenő.

Harmadik nap. Dél előtt Haifából Atlitba, Báb Slomóba, Sfeia érintésével Zichron Jakob (ebéd).

Délután Benjamina, Pardesz Chana, Givat Adá, Chedera (erdélyi chaluco kvucája) éjjeli szállás.

Negyedik nap. Chefci-bá, Gán Smu-el, Karkur, Wadi Chavarith, Náthánia, majd Tul-Keremen Tel Mondon keresztül Gán Chajim, Kfár Szbiá, Magdiel, Petach Tikva, Bené Brák (sörgyár), Tel Aviv.

Ötödik nap. Tel Aviv, héber gimnázium, Achád Háám ház, Táchkemoni iskola, strand.

Délután gyárak látogatása (Lodzja textil, Lieber csokoládé stb.)

Hatodik nap. Mikve Jiszráél, Nachlat Jehuda, Rechovot, Nész-Ciona (WIZO-farm) Rison-löcön, Kirjat Anávim, Mocá, Jerusálajim.

Hetedik, nyolcadik és kilencedik nap Jerusálajim — nyugati fal, Omár mecset, régi városnegyed — Tálpiot, WIZO-csecsemőotthon, Rámáth Ráchél (leánynevelő farm), Ráchél sirja, Beth lehem, Salomoni tavak, Hebron, héber egyetem és nemzeti könyvtár, mezőgazdasági muzeum, olajfákhegye, királysirok, régiségmuzeum, Holt tenger, a Jordán, Jericho, Hadassa-intézmények, Táchkemoni iskola, a Mizra-chi tanítóképzője KKL (Herzl-szoba) és KH főirodák, a cionista exekutiva meglátogatása, Becáel-iskola, Rechávia (a leánykvuca faiskolája), kirándulás a Kidron völgybe, Zechárjá és Ábsáalom sirja.

Tizedik nap. Jerusálemből autón Szichemen (Nablusz) át az Emekbe, Tel Joszéf, Bét Alá, En Chárod, Kfár Jeché szkiel, Merchávja Bálfuria.

Tizenegyedik nap. Kfár Gideon. Ir Jezruel (Afule) Kfár Baruch, Náhálál (Wizo-farm), vissza Bálfuria, Rutenberg központ (Tel Aviv), Dagania I, II, III, Tiberiás.

Tizenkettedik nap. Tiberiás, Kfár Náchum (ásatások Capernaum), Ros Piná, Mismar-Hájárdén, Tel Cháj, Kfár Gileádi, Metulla, Ajelet-Hásáchár, Száfed.

Tizenharmadik nap. Száfed megtekintése, régi zsinagógák, temető, Meron tó, majd Pekin keresztül Akkó és onnan Haifa.

Amint a programtervezetről látható, az magába foglal minden olyan látni valót, amely speciálisan az erdélyi kirándulókat érdekelheti. A kirándulások során bőséges alkalom nyílik egy a konstruktív építőmunka (kolóniák, gyárak, ipartelepek etc.), mint a világ-hírű szenthelyek megtekintésére.

Fenti program abszolválása, minden költséget beleértve (hotel, koszt, belépési díjak autók, etc.) naponként és személyenként kb. 350—450 lejbe kerül, amely összeg igen minimálisnak mondható. Természetesen mindazok, akik nem rendezésünkben kívánják az összes felsorolt városokat és kolóniákat meglátogatni, azok szerényebb keretek mellett kisebb összegből is kijöhetnek.

Egyiptomi kirándulások. Mindazok, akik egyiptomot is meg akarják látogatni, kötelesek utleveleiket a belügy minisztérium által Egyiptomra is érvényesíteni. Az Egyiptomra való érvényesítést az E. Zs. N. Sz. központi irodája a Palesztinára való érvényesítéssel együtt készségelemmel elintézi, a már közölt költségmegtérítés ellenében.

Utlevelek. Felhívjuk minden jelentkező figyelmét arra, hogy az utlevélben a kitételnek „Cetatean roman“ (román állampolgár) szerepelnie kell. Gondoskodjon tehát minden résztvevő

arról, hogy az utlevelet kiállító hivatal a kiállítás alkalmával ezt a megjelölést az utlevélbe bevezesse. (Ez természetesen csak a romániai jelentkezőkre vonatkozik.)

Újlag felhívunk minden férfit, hogy utleveleik Palesztinára való érvényesítése céljából való bejelentéseiket, egy Cercul-engedélyt is mellékeljen, melyben a Cerculnak a palesztinai utazáshoz való bejegyzése is szerepel.

Kivándorolni szándékozók figyelmeztetése. Ismételtenszöveggel, hogy a kirándulásra az E. Zs. N. Sz. csak azok jelentkezését fogadja el, akik a kirándulásról vissza is jönnek. Ottmaradni

SZÍNHÁZ-FILM

Kedd este a Magyar Színházban: Kortner

Kedden este fél 10-kor vendégszerepel Fritz Kortner a Magyar Színházban. Leghíresebb szerepében, amelyben a legnagyobb sikert aratta, a Neumann Patriotjában lép fel. Nemcsak Németország, hanem az egész világ sajtója nevezi Fritz Kortnert a legnagyobb élő színészek egyikének. A legnagyobb hó-

dolat és bámulat hangján ír róla az egész világ sajtója. Kortner cárja, a Neumann Patriotjában a legnagyobb szerű színpadi élmény. Olyan művészi szenzáció, amelyet senkinek sem szabad elmulasztani. Fritz Kortnert a Magyar Színháznak csak egyetlen estére sikerült megszerezni.

A Magyar Színház heti műsora

Kedden este fél 10-kor: Fritz Kortner és teljes társulatának vendégjátéka. Der Patriot. Irta: Alfred Neumann.

Az Opera műsora

Szerda, március 5: Lohengrin. (P. Stefánescu-Goangá vendégszereplésével)

Péntek, március 17: Ion Marin Sadoveanu előadása B. Schawról és Caragiáról.

Vasárnap, március 19 (délután): A madarász.

Hétfő, március 20: Bukaresti drámai előadás.

ROYAL-MOZGO műsora

(Iparkamara új palotájában)

Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9-kor.

Ma, kedden premier: Mit szól majd a férjem? Fősz.: Renata Müller, Georg Alexander, Ida Wüst, Otto Walburg. Ufa operett-világsláger.

Szinkör-Mozgó műsora

Kedden fél 3, 5, fél 8 órakor: Ave Caesar. Minden idők leggrandiózussabb filmreke. A főszerepekben: Elissa Landi, Fredric March, Claudette Colbert és Charles Laughton. Rendezte: Cecil B. de Mille.

Jön: Paprika. A főszerepekben: Gaál Franciska és Paul Hörbiger. Gál Franciska első filmje. A legnagyobb vigjátéksiker!

Hülés ellen
Panflavin-pasztilákkal
védekezzék.
Vegyen be naponta
néhány

APRÓ HIRDETÉSEK

היום קמה ומצות שמורים חתם השתתף ההגהה שליטא מפה יוכל להשיג אצלו ברונאה
Bernáth Izrael Margitta,
Jud. Bihar

Grünwald Jakab fémipari üzeme, C. Decebal (Rudolf ut) 23., készít: úrmérték, bádogáru és tömegcikkeket. Vállal mérlegjavítást.

Üzlethelyiség kiadó bodegának, kenyér, vagy tejszarnoknak igen alkalmas. Értekezni: Zeiler bádogos (Astoria mellett)

Kiadó különbejáratu butorozott szoba, esetleg teljes ellátással, napos, kert, udvar, C. Reg. Ferdinand 107., földszint.

Kelengyék készítése, függöny és ágyszerítő összeállítás, csipkebevarrás, párna montírozás, előrajzolás a legújabb minták szerint legszebben és legolcsóbban Fisch Böske kézimunkaszalonjában Str. Baritiu 16.

Társat keres megyeszékhelyen 15 év óta fennálló, nagy vevőkörrel rendelkező, jól bevezetett és teljesen felszerelt rum-és likörgyár, bor- és sörnagykereskedés. Szükséges tőke 200—250000 lej, ami teljesen biztosítva. Érdeklődők irjanak: „Biztos jövő” jellegre a kiadóba.

Vidéki városban levő, saját telkemen, nagy jövedelmet biztosító **mészégetőtelep** létesítéséhez közreműködő társat keresek 100.000 lej tőkével. Leveleket „Bányatulajdonos” jellegre a kiadóba kérek.

Fogtechnikusno keres állást, kezdő fizetésül koszt-lakásra reflektál. Cim: Szmuk, Mercurea-Ciuc.

Különbejáratu uccai butorozott szoba kiadó. Magyar ucca 53., földszint, bal-oldal.

Mély gyermekkocsi eladó. Nyári gyermekkocsit megvételre keresek. Minden nap 1—3 óra között. Str. Avram Iancu 52. szám.

Primăria Municipiului Cluj.
Nr. 6587—1933.

PUBLICATIUNE
Să aduce le cunostinta proprietarilor de case, că primăria intentionează construirea de trottoare de asfalt, in baza regulamentului referitor. In acest scop sa publicat licitatie publică pentru executarea unei suprafațe de cca 20.000 m. p. Construirea se va face in baza programului stabilit de primărie si amortizati in 5 ani de proprietarii de case. Pentru a putea lua in considerare dorintele proprietarilor la compunerea programului de lucrări sunt invitati a anunta in scris primărie cererile pentru constructiunea trottoarelor. Informatiunile detaliate să primesc la Serv. tehnic. Cluj, la 10 Martie 1933.

Primăria Municipiului Cluj.

Ujdonsági **JOSEPH ROTH** Ujdonsági

HIOB

c. regénye.
Ara 84 lej

Heine óta még egyetlen író sem dolgozott fel zsidó tárgyat olyan ragyogó és smelkedett nyelven, olyan feledhetlenül megkapó szép képekben, az élmény akkora tűzéval és mélységével, mint Joseph Roth „Hiob” c. regényében. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg és portóköltség előzetes beklüldése mellett (délveghen is) vagy utánvétellel.

Ganz Abrahamné
Kóser szakácskönyve
ismét kapható az UJ KELET könyvosztályánál
Ara 180 lei

Szeg

A jejtak.

Másfél hogy ha legkonok szott, hogy amellyel a konzer is ledönt erős, nem tek ugyan rövid idő lassan el megint a denütt, a des erői

Nemcsa szellemi Ma ne rancsolók Ma ne gositókna és agyat gyon.

Hiba le és letago szenvedte deséért a

Nemeto pdlotába Kisch, L nek. Ber Kerr az

Jö a s a Szinkör szerepben

imák sze nyszer a lött rend lehet né

Valóba folyamát olya nala Hiszen n tenni a takarni a tulhangos megköltő dani aka időkbén.

Ó, nem Goethe, zájából vá alakú is hasonl nak ebbe a kezek idomultak mazkoddá somultak.

hangos d gádra m Voltak, a visszavon kéjleltre nem érde gyalkák társalogn rint erős szellem lett volna

De még vés se ha így is pe hogy árt ban szab színpadró szelid, ol szólamok szott zsen

lázadó, a alig egy venni. De egy par ták az e géjét és b nem s

Igaza t nak,, me rázza az olyasmit szórakozt tet.

Es igaz alkis egy

AP

HIREK

Szegény Shakespeare — ha élne!

A fejlődés erői defenzívába szorultak.

Másfél évtized előtt úgy látszott, hogy hatalmas offenzívájuk áttöri a legkonokabb reakciók falát is. Ugy látott, hogy az a hatalmas támadás, amellyel a fejlődés felé lép az ember, a konzervatívizmus legrégibb bástyáit is ledönti. De a támadás nem volt elég erős, nem volt egyenletes, itt-ott elért ugyan eredményeket, az ellenség rövid időre kiürítette a sáncokat, de lassan ellentámadásba ment át. Ma megint a reakció támad — végig, mindenütt, az egész világon — és a fejlődés erői defenzívába szorultak.

Nemcsak a politikai erők, hanem a szellemi erők is.

Ma nem a tanítóknak, hanem a parancsolóknak ideje következett el.

Ma nem a magyarázóknak és felvilágosítóknak, hanem a ködbeburkolóknak és agyat elhomályosítóknak napja van.

Hiba lenne, ha áltatnánk magunkat és letagadnánk a valóságot: vereséget szenvedtek azok, akik az ember fejlődéséért dolgoznak.

Németországban Hitler a kancellári palotában és Ossietzky, Egon Erwin Kisch, Ludwig Renn a börtönben ülnek. Berlinben Göring ur az üldözött és Kerr az üldözött. Frick ur, a gyűlölet-

Jön a szezon legnagyobb vigjátéksikere a Szinkör-mozgóban: PAPIKA. A főszerepben: GAÁL FRANCISKA!

Imák szerzője, mint német belügyminiszter a német állampolgárok élete fölött rendelkezik és Einstein többé nem lehet német állampolgár.

Valóban a szellem szabadságának árnyékát már régen nem jegyezték oly a nalacsonyan, mint napjainkban. Hiszen mindenkoron hangfogót kellett tenni a tollakra és báronnyal kellett takarni az írógép betűit, hogy ne üssön túlhangosan, de soha ennyire nem volt megkötött az író, a véleményét elmondani akaró ember, mint ezekben az időkben.

O, nemcsak Németországban, amely Goethe, Schoppenhauer és Wagner ha zájából Hitler, Frick és Papan hazájá vá alakult át, nem, más országokban is hasonló a ellenségek. A szabadságnak ebben az atmoszférájában a tollak, a kezek és az agyak lassanként hozzáidomultak az atmoszférához. Alkalmazkodtak az adott helyzethez és hasonlítottak. Voltak, akik a fennálló rend hangos dicsőítőivé alakultak át, megtagadván mindent, amit azelőtt hirdettek. Voltak, akik kegyes szemforgatással visszavonultak elefántcsonttoronyukba, kijelentve, hogy a szennyes földi élet nem érdekli őket, mert ők csak az angyalkákkal és a muzsákkal óhajtanak társalogni. Mindenki a maga módja szerint erőszakot vett magán és tett a szellemén, amelyet képviselni hivatás lett volna.

De még ez a behódolás és erőszaktevés se használt teljesen. Még ma is, így is például előfordul Budapesten, hogy ártatlan, éppen hogy hangosabban szavaló szindarabokat letiltanak a színpadról. Szegény „Forgószél” olyan szelíd, olyan ártatlan, annyira hazafias szövegekkel telt és annyira a lecsúszott szentri tragédiáját meséli, hogy a lázadó, a fejlődésszolgáló szellemnek alig egy morzsáját lehet benne észrevenni. De ezt a morzsát, a morzsát, az egy parányát észre vették, meghallották az egyik tőrada bünnös mellékönyvét és 60 előadás után a darabot többé nem szabad játszani.

Igaz van annak a jobboldali lapnak, mely ez alkalomból megmagyarázza az írónak, hogy manapság csak olyasmit szabad írni, ami könnyed, szórakoztató, mely elfelejteti a mai életet.

És igaz van azoknak a színészeknek akik egy idősebb komoly urat, aki egy

Ma kedden nagy premier

Mit szól majd a férjem?

(Wie sag ich's Meinem Mann?)

Az Ufa sikamlós, ragyogó operettszlágere Főszereplők:

Renate Müller,

a legbájosabb, legodaadóbb feleség, aki mégis megcsalja az urát...?

Georg Alexander

a legelegánsabb direktor és féltékeny férj, aki gyanúsítja feleségét, de kivel...? szerepelnek még: Ida Wüst, Otto Walburg

Royal Mozgóban

Ma nyújtják be a kartellpártok kontesztációjukat a városi tanácsválasztások ellen

A román blokk nem nyújt be kontesztációt

Cluj-Kolozsvár, március 13. (Az Új Kelet tud.) Mint megirtuk, a városi választásokon részvett kartellpártok hétfőn akarták kontesztációjukat benyújtani a helyi revíziós bizottsághoz. A fellebbezési munkálatok azonban nem nyertek befejezést és így a kontesztáció benyújtása keddre maradt. Politikai körökben olyan hírek terjedtek el, hogy a román blokk is kontesztációt akar benyújtani, ami feltűnést keltett, mert a blokk várakozáson

felüli jó eredményt ért el a választásokon. Autentikus helyen nyert értesülésünk szerint a blokk ténylegesen nem is készül kontesztációra, sőt, élesen szembe fog helyezkedni a nemzeti parasztpárti felfolyamodással.

A román liga és a kereskedő-iparos blokk még nem nyújtottak be kontesztációt és valószínűleg nem is fognak. A kontesztációk benyújtási határideje pénteken jár le.

operett „lecsó-lecsó, lecsókolom” nivós éneklése közben felkiáltott:

„Hallatlan, hogy ilyen marhaságot játsszanak” — rendreutasítottak: „Ha nem tetszik, menjen Shakespearehez!”

Valóban, a szellem mai elhallgatása idején, kíséreljük meg, menjünk el, me neküljünk Shakespearehez. Ha ugyan adják még valahol. Ha ugyan ki nem cenzurálták.

Szegény Shakespeare, ha élne! Mit gondolkodnak, Hitler és Frick mellett ülne?

(Budapest.) — Nádass József.

Százezer métermázsza argentinai buza van utban Ausztria felé. Bécsből jelentik: Százezer métermázsza argentinai buza a Fekete-tengeren át utban van Ausztria felé. Ára 17 silling. Ezzel az árral sem európai, sem tengerentuli áru nem veheti fel a versenyt.

Hét év óta először könyvelnek el nyereséget az ideai üzletében. Bernből jelentik: A svájci jégkár biztosítók az ideai üzletében először könyvelnek el nyereséget hét év óta. Nyereségük 1,9 millió svájci frank.

Bizalommal forduljon orvosához, aki hashajtót Artin-dragéet fog ajánlani, ha normális, könnyű, bőséges ürülést akar elérni. Olcsó!

A német konzulátus ablakbeverői a vizsgálóbíró előtt. A német konzulátus ellen elkövetett támadás kiskoru tetteseit, mint megirtuk, az ügyészségre kísérték át. Az ügyészség Boca vizsgálóbíróhoz tette át a kiskoruakat, aki megkezdte a kihallgatásokat. Mután a kiskoruak valószínűleg tettük fontosságának tudta nélkül verték be a konzulátus ablakait, a vizsgálóbíró, a jelek szerint, szabadlábra helyezi őket.

Jön a szezon legnagyobb vigjátéksikere a Szinkör-mozgóban: PAPIKA. A főszerepben: GAÁL FRANCISKA!

Veszek aranyat magas napi árrban. Régi ékszerket olcsón átalakítok: Orlov ékszerész. Főpostával szemben.

Házasság. Rosenfeld Lenke (Bistrita) és Gersen Jakab (Nimigea de jos) f. hó 15-én d. u. 5 órakor Besztercén tartják esküvőjüket, melyre rokonaikat és ismerőseiket ezuton is meghívják.

Eljegyzés. Hohenberg Zelma Dornavatra és Braver Hermann Bistrita jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

A lengyel kormány meghosszabbította a nyersbőr-importtilalmat. Varsóból jelentik: A lengyel kormány a nyersbőr-importtilalmat október 10-ig meghosszabbította. Az intézkedés hír szerint arra szolgál, hogy a cseheket kényszerítse lengyelországi tojás átvételére, mert különben a tilalom tényleg fenn fog állani.

Jön a szezon legnagyobb vigjátéksikere a Szinkör-mozgóban: PAPIKA. A főszerepben: GAÁL FRANCISKA!

Félmillió dinárjába került Jugoszláviának a megszüntetett gabonabevásárlási központ. Belgrádból jelentik: A megszüntetett, be nem vált gabonabevásárlási központ fél millió dinárjába került a jugoszláv államkincstárnak.

Influenza

nátha, torok és mandulagyulladás elkerüli, ha rendszeresen szopogat Anacot-pastillát

Olaszország ezidei tengeri importja. Rómából jelentik: Olaszország februárban 311 ezer 785 métermázsza tengeri importált szemben az elmúlt évi 536 ezer métermázszával.

Gdyniát szabad kikötővé nyilvánítja a lengyel minisztertanács. Varsóból jelentik: A lengyel minisztertanács dekrétum kiadását határozta el, amely Gdyniát szabad kikötővé nyilvánítja.

Jön a szezon legnagyobb vigjátéksikere a Szinkör-mozgóban: PAPIKA. A főszerepben: GAÁL FRANCISKA!

Robbanás Lyon elektromosművének egyik gépházában. Párizsból jelentik: Lyon egyik elővárosában az elektromosmű egyik gépházában robbanás történt, mely két munkást megölt s többeket megsebesített.

Prágában megkezdtek a cseh-magyar kereskedelmi szerződés kötésére irányuló tárgyalásokat. Prágából jelentik: Nickl Alfréd magyar meghatalmazott miniszter a csehszlovák fővárosba érkezett a magyar kereskedelmi delegáció tagjaival együtt s azonnal megkezdte a kompenzációs kereskedelmi forgalom rendezésére hivatott s a kereskedelmi szerződést előkészítő tárgyalásokat. A meghatalmazott miniszter szerdán elutazik Rómába.

HAPRÓL NAPRA

Argentina bejelentette, hogy részt kíván venni az Olaszországban rendezendő futballvilágbajnokság küzdelmeiben. Erre a jelentkezők száma 27-re emelkedett.

Svédország válogatott jégchokki csapata 3:2 (1:0, 1:1, 1:1) arányban győzött a Berliner Schlittschuhclub ellen. A Toronto National a Massachusetts Rangers világbajnoki együttesel mérkőzött 2:2 arányban eldöntetlenül. Részdíjak 1:1, 0:0, 1:1. A mérkőzéseket a Sportpalotában játszották le.

Jön a szezon legnagyobb vigjátéksikere a Szinkör-mozgóban: PAPIKA. A főszerepben: GAÁL FRANCISKA!

Tegnap megnyitott a bécsi árumintavásár, amelyre külföldről is sokan érkeztek az osztrák fővárosba. A vásár a megnyitó napján rendkívül látogatott volt.

A prágai munkástornász válogatottak küzdelméből a német válogatott került ki győztesen 225,75 ponttal, második lett a svájci 222,8 ponttal, harmadik a csehszlovák 195 ponttal.

Megkezdődött a vatikáni titkos konzisztorium ülése. Citta del Vaticanóból jelentik: A titkos konzisztorium ülése megkezdődött. A pápa szöveget intézett a biborosokhoz, majd új biborosokat kreált.

Idegesek embereknek és lelkibetegeknek az enyhe természetes Ferenc József keserűviz rendes bélműködést, jó emésztést és elegendő étvágyérzetet teremt. Világhírű ideg orvosok véleménye alapján a Ferenc József viz használata az agy és gerincvelő megbetegedéseinél is kiválóan ajánlható. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Zsidó joghallgatók köre. A legközelebbi előadás szerdán f. hó 15-én este fél 9 órai kezdettel lesz megtartva a P. Ehrlich Kör str. Maniu 4. alatti helyiségében. Az előadás címe: A feketeszesz per tárgyi és jogi minősítése. Dr. Klein Miksa ügyvéd a fenti per védőjének megvilágításában. Utána vita. Vendégeket szívesen látunk.

Hadbírósi hírek. A hadbírósnegyhónapi elzárásra ítélte Hosul Mihály közkapotát, aki Sebesen teljesített katonai szolgálatot, mert a kaszárnyaudvaron levő raktárból különböző dolgokat lopott. Ugyancsak négy hónapra ítélte a hadbírósnegyhónapi Szaboszlai Ferencet, aki Csehszlovákiából Romániába szökött utlevél nélkül, viszont Togyer Károly debreceni katonát, ki katonaruhában Magyarországból Romániába szökött s Ruzsna Borbálát, ki Csehszlovákiából Szatmárra szökött, felmentette a hadbírósnegyhónapi. Ma délután mond ítéletet a hadbírósnegyhónapi Jon marosvásárhelyi katonai inodatiszt ügyében, ki pénz s egyéb természetű értéket fogadott el Moldovan Joan s Triff Ferenc közkapotának öt napra való szabadságotatásáért.

Theodore Dreiser: Amerikai tragédia. A szerelem és pénzsóvár amerikai ifjúság tragédiája. A legnagyobb mélységeket tárja fel, amelyek a háboru utáni fiatal nemzedék előtt nyílnak meg: a szörnyű lelki harcok, amelyet a testet-lelket megáldozó szegénység és a gondatlanságot jelentő gazdagság nap-nap után való összehasonlítása jelent. A három kötet ára f. n. papíron nyomva f. n. 234 lej. Kapható az Új Kelet könyvosztályában az összeg elözetes beküldése mellett vagy utánvétellel.

Eladó

népes, zsidó lakta városban
Jóforralmu, reáljogu
gyógyszerár

Felvilágosítást ad: Ekker Ernő Sighet,
Str. Petru Gradisteanu 8.

A Prima Soc. de Autobusz S.A. din Tinca,

értesíti az igen tisztelt közönséget, hogy két új International modern és üzembiztos autobusszal a legrövidebb időn belül indul a Cluj—Turda utvonalon mélyen leszállított taxákkal. Az Igazgatóság.

UJ KELET *Legújabb hírek*

A nemzeti forradalom első korszaka a zászlókérdés rendezésével lezárult — mondotta Hitler

Rendzavarás nélkül zajlottak le a községválasztások. A lengyel követ tiltakozott a lengyel alattvalók brutalizálása ellen. Tovább folynak a zsidóüldözések

A Birodalmi Bank részvényei Hitler uralma alatt 15 százalékos árfolyamvesztéséget szenvedtek

Berlin, március 13. Hindenburg elnök rendeletét adott ki, amelyben a zászlókérdés végleges rendezéséig úgy intézkedett, hogy a birodalom összes középületeire együttesen ki kell tüzni a kampóskeresztes és a fekete-fehér-vörös zászlókat. Hitler este a rádióban ismertette az elnöki rendeletet s bejelentette híveinek, hogy a nemzeti forradalom első korszaka a zászlókérdés elintézésével lezártnak tekinthető. A kancellár felhívta a rohamcsapatok tagjait a legszigorúbb fegyelem betartására s arra, hogy tartózkodjanak az egyéni akcióktól. Hitler elrendelte, hogy hétfőtől három napon át a középületekre tüzzék ki együttesen a kampóskeresztes és a fekete-fehér-vörös lobogókat.

Egyébként tegnap a hősi halottak emlékére szánt napon birodalomszerte gyászünnepségek voltak. A középületeken félárbóca eresztve lengtek a fekete-fehér-vörös lobogók.

Hitler délután repülőgépen Münchenbe érkezett, de nem kapcsolódik bele személyesen a bajor kormányala kítási tárgyalásokba. Az oberwiesenerfeldi repülőtéren 150 ezer főnyi tömeg várta a kancellárt.

Nác-nyilkosságok és terrorakciók sorozata

Kielben dr. Spiegel ügyvédet, aki baloldali elleni politikai perekben több ízben szerepelt védőként, ismeretlenek meggyilkolták. Magdeburgban egy szociáldemokrata községtanácsos megsebesítette a rohamosztag egyik emberét, mire ez lelőtte. Königsbergben rohamosztag megszállotta a szakszervezeti házat. A Reichsbanner-szervezet Szászországban is betiltották. Egyidejűleg Kielben, Halleban és Görlitzben is rohamosztagok szállották meg a szakszervezeti házakat. Kelet poroszországban még folynak a házkutatások a kommunistáknál. Tegnap is több letartóztatás történt.

Egy főnyi többséget szerzett a reakciós koalíció a berlini községválasztásokban

Berlin, március 13. A német birodalmi fővárosban évtizedek óta először fordul elő, hogy a kormányzópartoknak többségük legyen a berlini községválasztásokban. Ez most bekövetkezett. 225 városatya közül a nemzeti szocialisták száma 86, a harci fronté 27 s így a koalíciónak egy főnyi többsége van. Egyébként a községválasztások rendezésére a nemzeti szocialisták a legtöbb községválasztásban abszolút többséget szereztek. A szociáldemokraták és a kommunisták teret veszítettek.

A Birodalmi Bank részvényei — arra a hírre, hogy a birodalmi kormány nagyobb befolyást akar szerezni a jegybank bankjegypolitikájának irányításában és hogy dr. Schacht kerül elnökként a jegybank élére — árfolyamesést szenvedtek, amely máris eléri a 15 százalékot.

A dán sájtó nem hajlandó mérsékelni a hangját a hitleri brigantikkal szemben

Varsó, március 13. A lengyel követ tiltakozott a német birodalmi kormánytól a lengyel alattvalók rohamcsapatok általi brutalizálása ellen.

Egyidejűleg a dán sajtó élesen szembe fordult a német követeléssel szemben, hogy a lapok mérsékeljék hangjukat a Hitler elleni kritikánál. Hangoztatják, hogy Dániában szabad a sajtó.

Berlin, március 13. Megírta az Uj Kelet, hogy a rajnavideki zsidó üzletek bezárása után Berlinben is megkezdődött a náci-terror a zsidó üzletek ellen. A kormány egymás után adja ki a cáfoló nyilatkozatokat, ezek azonban nem állanak összhangban a tényleges eseményekkel.

Csütörtök este uccai gyűléseket rendeztek a náci árúházak előtt. Mig egyik árúháztól a másikig vonultak, a tömeg egyre nőtt. A Turmstrassén, a Rheinstrassén és a Potsdamstrassén levő Epe-üzletek előtt összeütközésre került a sor. Uniformisba öltözött fiatal emberek behatoltak az üzemekbe és kiadták a jelszót: „Zsidók és vevők ki innen!” Bűzbombákat dobtak az üzletekbe, amelyeket a vevők természetesen siettek elhagyni. Hogy elkerüljék a további kilengéseket, elrendelték az Epe-üzletek ideiglenes bezárását.

Hitler „könyvét” kell olvasni!

Mig a belvárosban helyreállott a nyugalom, a többi kerületekben, különösen

a főváros nyugati részében tomboltak a náci árúházak előtt. A Tietz-cég, a Woolworth-fiókok üzleteit este hat órakor be kellett zárni. A Tietz-árúház Bell-Alliance uccai fiókjáratánál a náci megakadályozták a vevők belépését, viszont az üzletben levő vevőket sem engedték ki. Ezek az üzlet hátsó bejáratain kerültek ki az uccára, míg fél hétkor bezárták az árúházat. Ugyanez és hasonló kilengések történtek a főváros többi részeiben is. Egész Berlin visszhangzott a náci jelszavától: „Ne vásároljatok zsidóknál!” A zsidó könyvkereskedésekben Hitler „Mein Kampf” című könyvét kérték minduntalan és felelősségre vonták a kereskedőket, hogy miért nem árusítják a kancellár művét. Este, az üzletek zárása után, helyreállott a rend.

Ujabb földlökések voltak Kaliforniában

Az újabb földlökések nem tettek kárt

NEWYORK, március 13. Long Beachban újabb földlökések voltak, de ezek nem tettek újabb kárt. A fürdőhely kárát 25 millió dollárra becsülték fel. Két fosztogató suhancot a rögtönítélő bíróság agyonlővetett, két másik banditát a hajléktalanok várták tömege vénsélt meg.

Ismét elhalasztják az adósságok kérdésének rendezését

Bucurest-Bukarest, március 13. (Az Uj Kelet tud.) Ismertették azt a törvényjavaslatot, amelyet Popovici Mihály igazságügyminiszter dolgozott ki egy a mezőgazdasági, mint a városi tartozások rendezését illetően. A kormány terve az volt, hogy a javaslatot április elsejéig megszavaztatja. Ekkor jár le ugyanis a Maniu-féle törvény, amely a tartozások végrehajtását a probléma végleges rendezése reményében felfüggesztette. Miután április 8-ig a kormánynak fel-

tétlenül be kell zárnia a parlamenti szessziót és addig letárgyalásra vár a költségvetés is, teljesen kizártnak látszik, hogy a nagy vitát és hosszas előkészítést ígérő javaslat megszavazható legyen. Ezért beavatott helyről származó értesülések szerint a kormány már el is határozta magát arra, hogy a tartozások végrehajtását további három hónapra felfüggeszti és a nyáron rendkívüli szesszióra hívja egybe a parlamentet, amelynek napirendjén kizárólag a konverzió kérdése fog szerepelni.

A romániai zsidóság sérelmei Valda Sándor előtt

Fischer József dr. tiltakozott a cionizmussal kapcsolatos hatósági konfuziók ellen. A zsidó hitközségek szubvenciója és a borsai kárterítés

Bucuresti-Bukarest, március 13. (Az Uj Kelet tud.) Dr. Fischer József ma délelőtt hosszú audiencián jelent meg Valda Sándor miniszterelnök előtt, aki Petre Andrei kultusz- és Armand Călinescu belügyi államtitkárok jelenlétében fogadta a zsidó képviselőt. Fischer József dr. a Zsidó Párt küldetésében kérte az audienciát, hogy kifejtthesse a zsidó lakosság sérelmeit és kívánságait. Mindenekelőtt is rámutatott a zsidó képviselő arra, hogy az 1933. évi költségvetésbe a zsidó felekezet számára jóval kisebb szubvenciót vettek fel, mint amennyi a zsidóságot számáránya, vagy akár a többi felekezeteknek juttatott szubvenciók arányában megilletné. A miniszterelnök Andrei kultuszügyi alminiszternek osztotta ki az ügyet tanulmányozás végett. Ezután elmondotta Fischer József dr., hogy a cionista mozgalom néhány vezető-

jét az utóbbi időben állandóan sikanériák érik a rendfenntartó hatóságok részéről, amelyek sajnálatos módon kezdik összevetésztetni a cionizmust a szőberzív megmozdulásokkal. Valda azt választotta, hogy az annak idején egyik francia lap számára adott nyilatkozatát félreértették. Nincs semmi kifogása a cionista mozgalom ellen, de voltak esetek, amikor kommunisták bujtak meg a cionizmus álarca mögött. Fischer József dr. konkrét javaslatot tett a további félreértések tisztázása érdekében. A javaslatot Calinescu belügyi alminiszter figyelmébe ajánlotta Valda Sándor.

Végül felvetette a zsidó képviselő, hogy a borsai tűzkárosultak számára megszavazott kárterítésből 250 ezer lej még mindig nem lett kiutalva. A miniszterelnök megígérte, hogy Madgearuval meg fogja beszélni a borsaiaknak járó kárterítés kiutalását.

Hangosfilmen illet még nem látott!

Élve hozzátok őket hazá!

A világ legidegfelekorábbcsalóbb hangosfilmje, mely a legnagyobb veszélyek között felvéve az indiai dzsungelben. Az év filmsikere! Mindenki meg kell nézze! Csütörtöktől bemutatja a Corso-mozgó.

A zsidók bezárják üzleteiket

Péntek reggel újra megkezdődött a tánc a zsidó árúházak előtt. A rendőrség meg erősítve vonult ki, hogy megakadályozza a kilengéseket. A zsidó üzletek és árúházak tulajdonosai kijelentették, hogy ha az események megismétlődnek, tekintet nélkül bezárják üzleteiket, mert nem hajlandók tisztviselőik ereit kitenni a tömeg fenyegetőzésének.

Az ország többi városaiban is hangos demonstrációk és antiszemita kilengések voltak. Péntek reggel uniformisba öltözött náci-legények szállták meg a zsidó nagyárúházak bejáratait és megakadályozták a tisztviselők belépését. A fenyegetett üzleteket egymásután bezárták tulajdonosaik. Hannoverben, Königsbergben, Kasselben, Chemnitzben és Magdeburgban a zsidó kereskedők sorra bezárták üzleteiket a náci egyre fenyegetőbb fellépése folytán. Az üzleteket a legtöbb helyen rendőrség őrizi.

A zsinagógák ellen is

Hamburgban ismeretlen tettesek bezárták a bornplatzi zsinagóga frontjának ablakait. Ugyanezen éjszaka folyamán számos zsidó üzlet kirakatait is betörték és a kirakatokban levő árut az uccára szórták és megsemmisítették. A tettesek természetesen itt is ismeretlenek. Szombaton egyenruhás náci legények hatoltak be a zsidó lakóházakba és az uccára kergették ki a lakókat. Oberhausenben öt zsidó üzlet kirakatait törték össze.

De azért Göring ur „garantál”

A hatóságok és a kormányközegek mindent elkövetnek, hogy a minimumra redukálják az események jelentőségét. A nemzeti szociálista sajtó tele van a „valótlan hírek” cáfolatával.

Igy Göring, mint már megirtuk, a napokban fogadta a német Central Vereinjának delegációját. Tegnap hivatalos kom müniké jelent meg a kihallgatásról, amely szerint Göring kijelentette, hogy semilyen bizonyíték nincs arra vonatkozólag, hogy a Central Verein bármilyen kapcsolatban is volna a kommunista vagy más mozgalmakkal. Göring kijelentette meg, hogy a kormánnyal szemben politikai magatartást tanúsító és a törvényeket betartó zsidó polgárok élet- és vagyónbiztonságát a kormány garantálja.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai u.) 10. Telefon: 9-77.

Táza pos
plátte in
No. 224713
da Baron L
Telefon: 9
Havonta 1
évre 600, e
földre: Ha
félévre 6, e
detések dij
KELET” a
zsidóság eg
keink után
rás megjel

Cuza és

Egyre több akik Hitler mányának akárki ellen A esodála szabadon és nali haza nyakukba. Cuza ur i Hitler viziójáért le lom restaura dait csaknem bak között rosa is. Sterét haz egy egész él rát politikát Cuza ugy Nyiltan l szerekért. Azokért a a Kaiser és szállítását melynek éle és a kisantar Cuza tehát reket. Vajjon a k one „szabad Hiszen em cióhoz képe szelid gyermek Vagy ha nyilvánvaló Més, mert egyet? Ideje volt nyilatkozzék Mert, ha hogy egyetér Már pedig És az is. De végre hárbá. Az osztrá beugratn Hitler biro ban. A meg egyéni akció sen terhes le dik birodalom met népnek a mellé és 48 összeszorított a nemzet jav és feudális erőszakoskodt el. Ez a tiz r És még val Hitler nem kof érket és és hiábavaló A piszkos ara országon. Más metó modni. A hor intéményesit vonni a Nén get is. Sok H német nyelvt sok sziget ak last nemzetin zonyára soh nemzeti világ rek a krizis mogatja tétele ható módon lenne jó, ha kozhatnék H sek jóelőre m számitottak ar után forradal szerzik. Csak hogy meglátták a sága megjött leristák mikel ellenfeleikkel. Ha a csatlak polgárság kör ban elevenen eseményei pör Dollfuss kormá vádolható pró ben helyezke megnyilvánult kivételes intéz szagot egy e